

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 49 f.

HIRDETÉSEK:
6-heteses petit sor egyszer 20 fill.,
minden következőnél 16 fillés.
Külföldi petit sorra 45 fillés.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Vasárnap, október 29.

Mai számunk főbb közleményei:

- Érdekességek Aradmegye közgyűlésén.
- Milliók pör egy grófi birtok eladása miatt.
- Regula Ede újabb vallomást tett.
- Lubomírsky herceg erdővásárlása
- Elárverezett csódtömeg árak.
- Az őszi Dunakorzón.
- Ahol József főherceg se vadászhat.
- Aradváros élelmiszer üzlete.
- Kullszatitkok.
- Az aradi Liszt-ünnepély.
- Tarkaságok.

Báró Eötvös József ökle.

Arad, október 23.

A *Karthusi* írójának, minden magyar költők és elmélkedők között talán a legszelidebbnek, — volt-e egyáltalán ökle? Ököl csak az olyan embernek szervezetét képzeljük el, aki hatalmat és erőszakot gyakorol, s aki a maga dacos akaratát minden ellenkező törekvések ellenére nyers erővel üti valósággá.

Ugy látszik, Eötvös Józsefnek mégis volt ökle. Lakatos Ottó dr. a magyarországi minoritarend főnöke az Országos Tanáregyesület elnökéhez nyílt levelet írt, amelyben helytelennek mondja a tanáregyesület arra kívánságát, hogy az állam a felekezeti iskolákat ne segítse, s ilyet ne szervezzen. Arra hivatkozik, hogy azelőtt a minoritarendnek számos középiskolája volt az országban, de az állam a minoritarendet „az ököljog félre nem ismer-

hető jelenségei között“ a középiskolai oktatás teréről csaknem egészen lezsorította.

A minorita-rend főnöke Aradon tartja székét, feje az aradi plébániának. Amikor tehát ezeket a sorait olvassuk, nagyon hamar jut hozzánk az a gondolat, hogy a minoritáknak Aradon is volt gimnáziumok, amelyet az állam kivett a kezükből. Megengedjük: a főtisztelendő provinciális talán nem erre, vagy nem csak erre a példára gondolt, de erősen érthető, hogy nekünk ez ötlük eszünkbe, s az aradi gimnáziumhoz képzeljük az ököljogot, amely a minoritákat onnét kiszorította s helyükbe állami tanárokat tett.

Hát az az ököl báró Eötvös József volt. Az aradi főgimnázium régiségtárában még meg van az az arany ásó, amelyet ez az ököl fogott, amikor — 1869. szeptember 18-án — az első rög földet ásta ki a liceum alapjához. Igaz, az állami tanárok a minoritákat csak később, Eötvös József halála után, Trefort Agost minisztersége alatt váltották föl. De az alapját ennek a változásnak Eötvös József báró kultuszminisztersége és akarata adta meg, s így bizonynyal mégis az ő ökle a felelős azért, hogy a minoriták Aradon megszűntek a középiskola tanárai lenni.

Porhanyó csontokat ér csak az elismerés, amikor ennek az ökölnek helyes, a messze jövőbe látó tettét di-

csérjük. Pedig mindjárt ki kell emelnünk: az aradi minoriták gimnáziuma sohase volt az egyenetlenkedés, a felekezeti gyűlölködés ápolója. Deres hajú, meglett emberei vannak e városnak, katolikusok, reformátusok, göröghitűek, zsidók, akik a minorita atyáktól tanulták a latint, a stiliztikát, fizikát és egyéb tudományokat. Egyiknek emlékezetében se maradtak meg úgy a minorita-tanárok, mintha különbséget igyekeztek volna tenni a maguk nyájabeli és a más egyházban levő fiuk között. Amilyen jó hazafiak voltak a kétszáz esztendő s rend tagjai, olyan tiszteletreméltó a működésük nyoma a pedagógiában.

A jövőt előrelátó bölcsesség volt az, amelylyel Eötvös József báró, amint más iskolákat, ezt is az egyházak kezéből kivette. Ma már egészen mást jelent és mást jelentene a felekezeti középiskola, mint akkor. Ma már a társadalmat teljesen megtámadta a bomlás, amely nemcsak az egyes felekezetek között teremt elválasztó falakat, de egy azon felekezet emberei között is egyenetlenséget támaszt, s különbséget tesz a felekezetieskedők s a többiek között. A vallási gyűlölködésnél százszorta rosszabb, elítélni valóbb, amit ép a tanári mozgalmak során kell tapasztalni, hogy azokat, akik nem tartják lelki szükségnek a pápáság által szervezett intézményekbe és egyesületekbe való belépést, akik nem

A mama kedvence.

Írta: Kanizsai Ferenc.

A jóvérű bacsikai városba teleptülve, csakhamar megismerkedtem minden valamirevaló kaputos emberrel. Ne higgyék, hogy ez erőfeszítésbe került; azt pedig kiváltképp ne, hogy ilyesmire az érintkezés bizonyos művészetén fordul. Ehhez nem értek; de talán kedvem sem volna hozzá. Ez már benne van az ottani levegőben, vagy az ottani tiszta, jó borokban. Elég abból annyi, hogy ujonnan bérelt lakásomat még meg sem szoktam, butoraim végleges helyét még el sem találtam, a mikor már lebarátkoztam az egész várossal. Hamarabb lettem otthon a városban, mint a legsajátabb lakásomon, régi butoraim közt. Az emberek nyájasak, barátkozók, szívélyesek. Három hét sem mulott el és tagja lettem a megyei kaszinónak, pertu-barátja a polgármesternek; igaz: egy korcsmárosnak és egy díjnoknak is. Őszintén; ez az utóbbi vonatkozásu tegeződés bántott egy kicsit; de tüstént belenyugodtam. A mikor észrevettem, hogy a díjnok nemcsak a polgármestert, de a főispánt is tegezi. Megtudtam, hogy a kopott ruhájú, állandóan tegnapelőtti-borotváltságú díjnok nemrégiben gazdag volt. Háromszáz lánc jóféle fekete föld ura. Hanem volt neki két gyöngy: egy, nagyon szeretett tizenháromra bevágni; kettő, hogy pártolta a zenét. Különösképpen Jovák

primás muzsikáját, aki úgy tudja zokogtatni a szárazfát, de úgy, hogy ahhoz háromszáz lánc földecske nem elég. És ha legalább a Jovák zsebében maradna a tenger bankó. De nem marad. A Jovák keze közt szakasztott úgy eltűnik a pénz, mint homokban a víz.

Magam is hallottam muzsikálni ezt a híres Jovákot a bandája élén. De hiszen épen erről próbálok szót ejteni, azaz hogy nem is egészen erről. Hanem inkább a kilencedik (vagy tizedik) pohárka fűszeres pálinkáról, mely a Jovák hegedű-szólója közben, a hajnal lila derengésénél megjelent az asztalon, sok zagyva beszed és sok pezsgő éjszakája után. A hegedűsirt, és a hogy ajkamhoz emeltem a vizespoharat, — abból ittuk a pálinkát — az ablakon beszüremlő fényben egy merev arcot pillantottam meg, hasonlatosat egy gipsz-lárvához.

Ki ez?
De ilyet, hogy nem ismertem rá! Egész éjjel vele voltam. Mi is a neve? Ejnye, nem tudom. Csak arra emlékszem, hogy a társaság tagjai, évvédvén vele, a „mama kedvence“ csufolták.

Itt mered az asztal tuloldalán, velem szemközt, a mama kedvence. Már nem iszik. De nem is beszél. Olyan, mint a kísértet. Borotvált, sovány arcán a sörte ugyancsak kiütökött; a gallérja gyűrött, a nyakkendője félrecsuszva.

„A mama kedvence“. Este vacsora közben,

a mikor először hallottam ezt a tréfás szolítást, mosolyogtam rajta. Mosolyomat észre vette a mellettem ülő szakállas férfiú, a gimnáziumban az irodalom tanára és rögtön szakszerű magyarázatot adott:

— Ezen elnevezés magában viseli a humor kritériumát, és ezért hat. A humor sinequa nonja ugyanis az ellentét. Mama kedvencének apró, karonülő gyermekeket szokás hívni; ezen egyén pedig, mint képünkön látható, már vén számár; agglégény és tavaly mult negyvenhárom éves.

Igy a tanár ur; de magyarázatával, abban a pillanatban, megölte a humort. Meg, mert egy percre elbusultam azon, hogy valaki negyvenhárom éves korában ilyen sorson van: boldos figurája egy dorbézoló társaságnak. Aztán magamnak is széles kedvem kerekedett és nem törődtem a vén fiuval, mind mostanig, e virradati óráig, a mikor a hajnal mámorgergető világosságában fölmeredt elém sárga szomorú, kiélt arca.

Az emberek cihelődtek; ki erre, ki arra. Oszladozott a társaság. Én is illendőnek véltem hazatérni, fogadkozván magamban szörnyen (jaj, be fáj a fejem!), hogy most aztán elég a lumpolásból; a mi eddig volt, az volt, és a barátkozásért volt, de elég volt. Lássunk most már neki a józan polgári életnek, elvégre dolgaim és kötelességeim vannak.

tekintik meggyőződésüknek az olyan mozgalmakban való részvételt, amelyek végső céljukban az egyházi férfiak társadalmi befolyását, gazdasági hatalmát, politikai súlyát emelik, — az ilyen embert mindjárt vallástalanoknak, az erkölcsökhöz hűtlennek bélyegzik, akik nem méltók a tiszteletre s különösen nem méltók arra, hogy az ifjuság nevelését rájuk bizzák.

Es ma a felekezeti iskola az ilyen egyenletiségnek a táplálója. A felekezeti iskola tanárai az ilyen megkülönböztetést kultiválják és a növendékeket az ilyen társadalmi megkülönböztetésre nevelnek. A régi minoriták gimnáziuma nem tétetett az érettségiző ifjakkal semmi fogadalmat; ma a középiskolák egy részében már olyan esküvel bocsátják őket az életbe, amelylyel a klerikális mozgalmaknak fogad hűséget.

Tisztán, tisztelőben és szeretetben él az emlékünkből az aradi minoriták egykori gimnáziuma, amely e város legtöbbet cselekvő generációját nevelte; nemesen maradt meg a képe a minorita tanároknak is, akik a tudományon kívül szeretetet ismertek. Es mégis: áldassék porló maradékai-ban az ököl, ha ökölről beszélünk, amely tőlük az oktatást, mint az állam kötelességét átvette s amely ezzel a jövőre is megmutatta az oktatásügynek helyes, igazi útját. Olyan bölcsen, annyi államférfiúi előérzettel, a költőnek olyan finom sejtésével, mintha képzeletében látta volna a sajnálni való állapotokat, amelyek negyven évvel az ő halála után következtek.

A képviselőház ülése. Jelentések, kérvények, feliratok, ezekre vonatkozó elnöki indítványok, ellenzéki ellenindítványok és az ezekkel kapcsolatos névszerinti szavazások szabályszerűen következtek egymásután a Ház mai ülésén. Már változatosságámba megy, ha valamelyik bizottság előadója jelenik meg az emelvényen, hogy a névszerinti szavazások előtt letegye a Ház asztalára a rábizott irást. Kenedi Géza az igazságügyi bizottság nevében beterjeszti jelentését a hajóösszeütközésekre, továbbá a tengeri

Zugó fejem szellőztetése céljából gyalog bandukoltam hazafelé. (Levegőzzünk egy [ki csit] Hát utolér valaki. Mellém szegődik. O az. A mama kedvence. És így kint az utca éle- sebb világosságában még öregebbnek, még ki- sértetiesebbnak látszott.

— Én ilyenkor nem tudok elaludni. — mondotta — elkísérlek haza, a kapuig.

— Kérlek, köszönöm... de talán gyujt- sunk rá.

Megálltunk a szivarra-gyújtás művelete miatt a mi bizony nem ment könnyen. erős hajnali széllo fujdogálván. De végre, nagyne- hezen sikerült.

— Te merre lakol? — kérdeztem tőle. a nélkül, hogy kíváncsi lettem volna rá.

— Én? Hát nem tudod?

— Nem.

— A mamánál.

— Ah, ugy!... — hagytam rá és minden figyelmemet a szivaromnak szenteltem, mert nem akart szelelni.

— Nekem nincs külön lakásom. Én a mamánál lakom — folytatta — és épen e miatt ilyenkor nem szoktam hazamenni. Ilyen- kor sétálok egy kicsit, és megvárom, a mig kinyitják a gőzfürdőt.

— Ugy... persze...

Elhalgatótt. Némán bandukoltunk egymás mellett vagy öt percig, a mikor rámutatott egy tuloldali házra. Szép, földszintes, uri hajlék, a milyenek kisvárosokban szoktak lenni a fő- utcán.

segélynyújtásra és mentésre nézve bizonyos szabályok egységesítése céljából a Brüsszelben létre jött két nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatról. A hosszú című jelentés után Heinrich Antal ugyancsak az igazságügyi bizottság nevében beterjesz- tette jelentését a Szerbiával kötött egyezmények- ről. A névszerinti szavazások befejezése után és az interpellációk előtt áttért a Ház a véderőjavas- latok vitájára. Bosnyák Géza (Justh-párti) ki- fogásolja azt a sietséget, amelylyel a kormány a katonajavaslatokat tárgyalhatni akarja, amikor Ausztriában egyáltalán nem tudják meg, hogy mikor kerülhet a sor azokra. A munkapárti jelöltjei a választásoknál nem hirdették a lét- számemelést. A kormánynak tehát nincs joga a létszámemelést követelni, viszont a kisebbségnek kötelessége ezt megakadályozni. Kimu- tatja, hogy néhány évre visszamenőleg a kor- mány a hadseregbe ötször annyit költött, mint a kulturára. Határozati javaslatot terjeszt be a két éves katonai szolgálat teljes keresztülvitele tárgyában. Ezután az interpellációkra került a sor. Nadányi Gyula azt panaszolja, hogy a szedresi állami iskolát bezárták a román iskola kedvéért. Kérdi a kultuszminisztert, hogy haj- landó-e az ügyet megvizsgálni? *Battivány* Tivadar gróf az egyházi közalapítványi felügye- lőség áthelyezése tárgyában interpellálja a kul- tuszminisztert. Az elnök ezután bezárja az ülést.

Érdekességek

Arad megye közgyűlésén.

(A jegyzők nyugdíja. — Panasz a mi- niszter ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 23.

Arad megye állandó választmánya ma dél- előtt újabb ülésben foglalkozott a hétfői köz- gyűlés anyagának előkészítésével. Amíg a múlt szombaton tartott állandó választmányi ülés, amely a közgyűlés fő tárgysorozatán szereplő ügyeket készítette elő, meglehetősen érdektelen volt, addig a póttárgysorozat ügyeit megvitató mai ülés valósággal bővelkedett a nagy érde- kességű eseményekben. Kilenc órától negyed tizenkettőig tartott az állandó választmány ta- nácskozása, amelyből több fontos kérdés, ala- pos megbeszélés után, kialakult véleményvel kerül az október harmincadikai megyegyűlés plénuma elé.

Az ülésen kezdetben *Dálnoki-Nagy* Lajos alispán, folytatólag pedig *Urbán* Iván főispán elnöklése alatt az alábbi fontos ügyeket tár- gyalták.

— A Frigyes öcsém háza, — mondotta — ő a városi ügyész. Gazdagon nősült, ismered?

— Hogyne. De eddig nem tudtam, hogy a te öcséd. Nem mondotta.

— Persze hogy nem.

Balagtunk tovább és megint szótlánul, a szí- art rágyva.

— Van egy másik öcsém is, — vetette fel hosszabb szünet után a szót — de az Pesten lakik. Te Pestről költöztél ide, ismered ta- lán. A börzére jár. Illetve nem is a börzére, csak a mellette lévő kávéházba. Nagyszerű fiu? Bemegy délben, megiszik egy kávét; jön, megy, beszél és két óra múlva távozik. És megkeresett ötszáz koronát. Ezt csinálj utána.

— Nem ismerem. Abba a kávéházba én nem jártam soha.

— Nos, ha legközelebb fölnezel Pestre, tekints be okvetlenül a kávéházba és keresd a Géza öcsémet. Száz ember fog utbaigazítani. Mindenki ismeri. Sokat keres. Ezeket. Tiz- ezreket Mondom neki: te Géza, hagyd abba; eleget kerestél, végy földet. Olyankor a sze- membe kacag: „Nem ettem kefét!” Jól megy neki. Igen, a Géza, az zseniális fickó. De még nem elég komoly. Legközelebb, ha találkozom vele, — bár az Isten tudja, mikor lesz, mert ritkán jön haza a mamához, akkor is csak fél napra. nekem meg nincsem pénzem Pestre utazni — de, mondom, ha legközelebb találko- zom vele, összeszidom. Elég a hazardirozásból. Most már van pénze, elég, sőt sok is, ne koc-

(A községi jegyzők lakbérnyugdíja.)

A községi és körjegyzőknek régi kívánsága, hogy nyugdíjgyűket rendezzék a törvényható- ságok. Arad megye jegyzői is évek óta kérelme- zik az új jegyzői nyugdíjzabályzatot és a me- gyei törvényhatóság legutóbbi közgyűlésében szűkebb bizottságot is küldött ki ennek a kér- désnek előkészítésére. A megyegyűlés intézke- désére az adta meg az impulzust, hogy a bel- ügyminiszter leiratban hívta föl Arad megyét a jegyzők régi kérelmének megfontolására. A mi- niszteri leirat értelmében a közgyűlés utasította a kiküldött szűkebb bizottságot, hogy elvben tisztázza a kérdés minden részletét. Nevezete- sen azt, hogy teljesíthető-e a belügyminiszter óhajta szerint a jegyzői nyugdíjnak az élvez- zett fizetéseknek megfelelően történő megállá- pitása, vagy pedig azon az állásponton marad- janak-e, hogy az egyazon státushoz tartozó jegyzők egyforma összegű nyugdíjat kapjanak. Megoldható-e továbbá kedvezően a rég sürge- tett jegyzői lakbérnyugdíj kérdése, végül pedig a nyugdíjnak illetéka megváltoztatásai nem ró- nak-e a megye közönségére olyan terhet, ame- lyet a törvényhatóság el nem bír. És ha a ter- hek csakugyan oly súlyosak, melyik módja a nyugdíj megjavításának a könnyebben megva- lósítható.

A kiküldött bizottság tegnap délután *Dál- noki-Nagy* Lajos alispán elnöklete alatt ülést tartott és megállapodásra is jutott. A szűkebb bizottság véleményét az állandó választmány előtt *Schill* József főjegyző fejtette ki.

A belügyminiszter által ajánlott módot — amely a jegyzőknek a nyugdíjba menés idején élvezett fizetés szerint különböző nyugdíjat állapítana meg — a bizottság nem találta el- fogadhatónak, mert ezzel épen a szegényebb sorsu jegyzőkön nem segítenének. Azonkívül ez a megoldás másfél százalékos pótdó terhet jelentene a törvényhatóságnak és ezek a ter- hek minden valószínűség szerint emelkednének a jövőben.

Ha a törvényhatóság terheket akar vál- lalni, akkor azt már úgy tegye, hogy abból a jegyzők összeségének legyen hasznos. Epen ezért azt javasolják a törvényhatósági bizott- ságnak, hogy ne zárkozzék el a jegyzők régi, méltányos kérelme elől és adjon a lakbér után is nyugdíjat a községi és körjegyzőknek.

A lakbér egyenértékét 600 koronában álla-

káztassa a vagyonát. Majd én a szivére beszé- lek. Rám hallgat. Tőlem fél.

— Olyan szigorú fiu vagy?

— Olyan én! — mondotta csodálatos ön- érzettel. — Vagy mit gondolsz, ki csinált bel- lőlük embert? Én. A bátyjuk. Nekem köszön- hetnek mindent. A Frigyes is. A Géza is.

— Ne mondd.

— De bizony. Te ugylátszik még nem ismeresz engem. Majd megismeresz. Most belőled csinállok embert.

Komikusan, de egyben fájdalmas szomo- ruan hangzott el ez a kijelentés, átumpolt éjszaka után, verőfényes reggelen, az utcán; kivált annak az ajkáról, a kit éjjeltájt az asztal tetején láttam ugrálni, kakas kukorékolást utánozva egyben Ez a lezüllött, nincsetlen sze- gény flótás, aki örökösen csak a mások ven- dége a fehér asztalnál, a ki — mint pár hét alatt megfigyeltem — csak akkor jut némi készpénzhez, ha jól kibicelt és a szerencsés nyerő alamizsnát vet neki... a kinek semmi hivatása, semmi foglalkozása sincs: ez, ez a boldogtalan akar belőlem embert faragni, belő- lem? Hiszen jó, nem én vagyok a főispán. De valaki mégis csak vagyok. Ugyvédi irodát nyi- tottam a főutcán, és bár eddig a kliensek nem igen tolongtak az előszobában, majd csak vi- szem valamire és utóvégre a diploma se kutya. Már azon a ponton voltam, hogy az agarak hátrábolását fogom önértetében tultengő ki- sértőmnek ajánlani; de ő kapta föl hamarabb a szót:

pitják meg, a fizetés utáni jegyzői nyugdíj pedig ezután is marad az eddigi maximális 2000 korona. Összesen tehát 2600 korona nyugdíjat kapnak ezután Aradmegye jegyzői. Az állandó választmány pártoló javaslattal terjeszti az ügyet a hétfői közgyűlés elé. A jegyzők nyugdíjának ily felemelése nem is ütközik nagyobb pénzügyi nehézségekbe. Mindössze fél százalékos pótdokivetés szükséges, a jegyzők által fizetésük után kirovandó 1% mellé és 15—20 év múltán már olyan tekintélyes lakbér-nyugdíj alapja lesz Aradmegye jegyzői nyugdíjintézetének, hogy a törvényhatóság külön hozzájárulása feleslegessé is válik.

(Bírói panasz a belügyminiszter ellen.)

A falu jegyzőin kívül a megye tisztviselőiről is gondoskodni fog az őszi közgyűlés, amidőn oly régi ügyben tesz lépéseket, mint a megyei tisztviselők szolgálati idejének leszállítása. Negyven évig kell ma a megyénél szolgálni, ha teljes fizetéssel akar nyugdíjba vonulni a tisztviselő. Aradmegye már három ízben is teljesítette a tisztviselők óhaját és a nyugdíjszabályzatot úgy módosította, hogy a teljes fizetéssel való nyugdíjazáshoz csak 35 évi szolgálatot kíván meg. A három határozat közül egyet sem hagyott jóvá a belügyminiszter aki nincs azon az állásponton, hogy a törvényhatósági tisztviselők helyzete kedvezőbb legyen, mint a 40 évig szolgáló állami tisztviselőké.

Amidőn Aradmegye közgyűlése legutóbb foglalkozott a tisztviselők nyugdíjszabályzat említett módosításával, az a gondolat merült fel, hogy határozathozatal helyett éljenek bírói panaszszal a belügyminiszter előző megsemmisítő rendeletei ellen. Utóbb mégis úgy határozta, hogy harmadszor is megszavazzák a 35 éves szolgálati időt.

Miután a közgyűlésnek ezt a határozatát sem hagyta jóvá egy rövid leiratban a belügyminiszter, az állandó választmány most már csakugyan azzal a javaslattal lép a közgyűlés elé, hogy a bírói panasz jogorvoslatával éljenek a miniszter intézkedése ellen. Aradmegye törvényhatósági bizottsága a közigazgatási bírósághoz intézendő bírói panaszban annak a véleményének ad kifejezést, hogy a nyugdíjszabályzat megváltoztatása a megye önkormányzati joga, a miniszter tehát ezt a jogot sértette

meg, amikor háromszor egymásután nem hagyta jóvá a megyei tisztviselők 35 éves szolgálati idejét megállapító határozatot.

(Fölterjesztés az új kórház érdekében.)

Amint az Aradi Közlöny már megírta: a hétfői közgyűlésből indul meg az új megyei kórház építésének akciója, hogy ezután lehetőleg gyors egymásutánban a megvalósuláshoz vezessen. A közgyűlés elé terjesztendő javaslatot — amely az ápolási díjak felemelését kéri ezuttal — Heppes Aladár tb. főjegyző ismertette az állandó választmánynak.

— Mondja ki a törvényhatósági közgyűlés — így szól a javaslat — hogy a mai megyei kórház helyett Aradvárosával egyetemben és közösen új hatszáz ágyra tervezett, 80 ágyas elmebetegintézetet és 80 ágyas fertőző pavilonnal egybekötött kórházat akar építeni.

Az új kórház céljára a következő összegek állnak a megye rendelkezésére: a kórházi alap 169.500 koronával, a vármegyei kórház mai telkének eladásából várható 450—500.000 korona vételár. Ez és az Aradvárosra által kezelt Spitzer-féle hagyaték együtt körülbelül 1.100.000 korona készpénz és ezenkívül a várostól adományozandó ingyen telek is rendelkezésre áll. Miután azonban az új és modern kórház építése három millió koronába kerül, még 1.900.000 korona fedezetéről kell gondoskodni. A megyei számvonóság részletes számításai alapján ily nagy összegű, hosszú lejáratú kölcsön annuitását fedezi a kórház ápolási díjainak jövedelme, ha az ápolási díjakat körülbelül 53 fillérrel fölemelik.

Most tehát azt fogják kérni a minisztertől, hogy helyezze kilátásba az aradi kórház napi ápolási díjának 1 korona 62 fillérről 2 korona 15 fillérré fölemelésének engedélyezését. Erre annál inkább számít Aradmegye, mert a szemérmes törvényhatóságok sokkal kisebb arányú kórházaiiban már ma 2.10—2.20 korona az ápolási díj.

Urbán Iván főispán még azzal a megjegyzéssel egészítette ki a javaslatot, hogy ezt tulajdonképpen csak elvi határozatnak lehet tekinteni, mert magának a kórház építésnek mikénti megoldása még nehéz kérdés és további tárgyalásokat nem igényel. Felülről úgy informálták, hogy Aradmegye terve és kérése elvi akadályokba nem ütközik. Ugy gondolta, hogy nincs szükség a közgyűlésből küldöttséget kiküldeni a minisztériumokban eljárásra. Az ő vezetésével, az alispán, főjegyző, polgármester és kórházigazgató el fognak járni illetékes helyeken a kórház ügyében és ha ebbe a kis küldöttségbe az aradi és aradmegyei ország-

gyűlési képviselőket is belevonják, akkor mindent elérhetnek, ami egyáltalán elérhető.

(Utánpótlás utadómeléléssel.)

Arról a tervről, hogy a kiépítésre szoruló megyei közutakat a minimális utadó fölemelésével építteti ki Aradmegye, szintén irtunk már néhány nap előtt. Az állandó választmány ülésében a terv pénzügyi részleteit a következőkben tárta föl Heppes tb. főjegyző.

Az utak kiépítésének 1911. és 1920. évekre kiterjedő programja teljesen azonos azzal, amelyet a múlt évben 1.600.000 korona költséggel, de 800.000 korona — évi 80.000 koronánként adandó — állami segély reményében határoztak el. A miniszter nem hagyta jóvá a közgyűlés határozatát, bár az utak kiépítését feltétlenül szükségesnek tartotta, de egyrészt államsegélyt nem adhatott, másrészt azon a véleményen volt, hogy a megyei utalapról az egész 1.600.000 korona kölcsön annuitása fedezhető. Ezzel a miniszter új határozathozatalra utasította a törvényhatóságot.

Az állandó választmány javaslata most a következőképpen gondoskodik az 1.600.000 koronás utánpótlási költség fedezéséről: 200.000 koronát az 1911—1912. évi utalap egyenleg 217.000 koronája terhére ir, 600.000 koronát évi 60.000 koronával tíz éven át beállít az utánpótlási költségvetésbe, 800.000 koronát pedig törlesztéses kölcsönként vesz föl. A kölcsön 44.000 korona annuitása és az említett 60.000 korona összesen 104.000 korona újabb kiadással terheli meg a vármegyei utalap évi költségvetését. Ennek fedezésére a kézi napszám váltáságát 2 korona 70 fillérről 3 koronára, az igaz-váltáságot pedig 5 korona 40 fillérről 6 koronára javasolják fölemelni. A vármegyei utadó marad az eddigi, már maximális 10 százalék.

Az emelésben nincs aránytalanság — amint ezt Dálnoki-Nagy Lajos alispán részletezte — mert az igaz-napszám tényleges ára Aradmegyében ma 14—16 korona és a kézi napszám minimuma is 1 korona 70 fillér.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Meghívó. Az aradi II. ik kerületi jótékony célú fillér asztaltársaság folyó év október hó 29-én d. u. 6 órakor tartja Donnavei Fülöp Fácán u. 7. számú vendéglőjében rendes havi választmányi ülését, a melyre ugy a választmányi valamint a rendes tagokat a törzsszámok és igazolványok átvétele végett tisztelettel meghívom. Haubenreich Mihály elnök.

— Mit gondol, — mondotta — jó ajánlólevél az, ha egy kezdő ügyvédet a boltjukat ép most kinyitó kereskedők korán reggel részegen botorkálni látnak? Maga jóképű leány. Tetszik nekem. Ne féljen, nem kérek kölcsön, hisz magának sincs sok. Én csak a gazdagoktól kérek kölcsön, de legalább nem is adom meg nekik soha. Én nem hízelgek magának, nincs rá semmi okom. Őszintén: maga tetszik nekem. Maga nem igazi korhely. Ne róstelje; magának ideális ambíciói vannak. Megmentem magát, mint a két öcsémet. Azokat is én mentettem meg. Kihuztam őket a Tiszából, a mikor már fuldokoltak... Sajnos, én bent maradtam a vízben hehehe... és már évek óta fuldoklom, hehehe...

Ezt, hogy „hehehe“, inkább mondotta, mint nevette, és ebben volt valami hátborzongató, valami félelmes. Valahogy megnőtt ez az ember; a fejét most föntebb hordozta; a tegezést abbahagyta; a mi talán egy órával előbb jól esett volna, de most bántott. Különben, hát én sem tegezem tovább:

— Ugy érti, hogy a Tiszából megmentette őket?

— Nem úgy. Még ugyabban, öcsém. (Mi a szósz? Most már öcsém?) Sokkal ugyabban. De persze, maga semmit sem tud. Maga talán azt sem tudja, hogy én vagyok a mama kedvence?... Hehehe... A mama legkisebb fiacskája... hehe... a legkisebb, pedig az öcsém fiatalabbak, és mégis ők a bátyáim... hehehe... Nem bánom, egy szívart még ad-

hat. Tüzet is. Ide hallgasson. Az atyám gazdag ember volt. Szüleim nagy házat vittek. Engem szigorúan neveltek és így kitűnő tanuló lettem... De kérem, hallgasson meg türelmesen, nem rólam van szó: önről! Az ön érdekében beszélék! Igérem, hogy röviden mondom el. Az apám hirtelen meghalt. Nem maradt semmi. Tudja-e, mi az? Semmi. Talán egy-kétezer forint. Meg a ház. Annak is a nyakára hágott a két öcsém, a kik akkor tették le az érettségit. Atyám már nem élt, anyám nem tudott fegyelmet tartani, tehát belevetették magukat a dözölésbe és a kártyázásba. Nekem, mint a legidősebb fivérnek, vált feladatommá a két fiatal csirkefogó megregulázása. „Te vagy a bátyjuk, — rimánkodott anyám — mentsd meg őket, hiszen a lejtő szélére jutottak.“ Korcsmából korcsmába, kávéházból kávéháza nyargaláztam utánuk. Minden lépésükre ügyeltem. Előbb Frigyeset győztem le. Őt a kártyától mentettem meg, de végtére is mi történt? En, a ki ezelőtt maga a józanság voltam, én otthagadtam a zöld posztóval bevont asztalnál... Ne szóljon közbe. Már végzem. Géza következett most. Géza. Nehezebb ügy, mint az előbbi, sokkal nehezebb! Gézát egy bestia, egy éjszakai mulatóhelyen afféle kiszolgálóleány tartotta rabláncon. Nem volt más hátra, — esküszöm, más megoldás nem kínálkozott — mint elhódítanom tőle a bestiát. Elhódítottam. Géza megszabadult, a józan eszére tért, és én... és én... csak tudnám, hol van, merre jár, megcsókolnám még most is a lába nyomát a

nyomorultnak, a piszoknak, a ki tönkre tett... a ki miatt elzüllöttem...

Már ott álltunk a háznak a kapujában, a hol lakom. Ott álltunk már vagy öt percre, de szinte észre sem vettem, annyira felizgatott ez a kusza, rapszódikus vallomás.

— Urak lettek mégis, mind a ketten, a Frigyes is, a Géza is. És ez a fő. Nos, nem igaz? Nekem nem maradt semmi, nincs is semmim. A mamánál lakom, egy hónaposzobában... a diványon alszom... Oh, én és a mama, mink roppant szerényen élünk.

— De hát a fiuk csak segítik a mama ő nanyóságát?

— No, nem nagyon. De az nem baj. Mink csak megélünk. De mi lesz belőlem, ha a mama meghal? Nagyon öreg már a mama, de azért gondomat viseli. Rendben tartja az ingeimet és a gallérait. Nagyon szeret engem. Nagyon.

És itt, a mikor ezt mondta, elérékenyült. De hirtelen, mintegy letagadva megindultságát, másra tért.

— No lássa. Most magát akarom megmenteni. Nézzon rám: intő, elijesztő példa vagyok. Ne járjon lumpolni, mert én ott vagyok minden kompániában, és ha engem meglát, eszébe jutnak a tanulságok... Itt a kapu. Tegye rá kezét a kilincsré, menjen haza, fekdjék le. Szép álmokat...

Köszönt, és elballagott. Még utánanézttem egy csöppet és láttam szikár, összeesett alakját, vánszorogva eltűnni az utcáskon.

Millió pör

egy grófi birtok eladása miatt.

— A volt főispán proviziója. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, október 28.

A volt trencsénmegyei főispán Smialovszky Valér, közvetítette a híres d'Harcourt-birtok eladását d'Harcourt Iphigenia grófné és a Magyar bank között. Az üzletből per lett, Smialovszky Valér 1,600.000 korona provizio helyett csak 400.000 koronát kapott s a volt főispán most követeli a pénzt, azzal vádolja Elek Pált s a grófné ügyvédjét, báró Mayrt, hogy őt megkárosították. A Pesti Futár jelentése nyomán az érdekes per iratait itt közöljük:

Rendes keresete: dr. Smialovszky Valér okl. ügyvéd, földbirtokos, rajecfürdői lakosnak. I. Magyar bank és keresk. r.-t., kézbesítendő Elek Pál udv. tanácsos, vezérigazgató kezéhez.

II. D'Harcourt Iphigenia grófné, szül. Szina bárónő ellen, lakhelye: Páris, 9. Rue Constantine, 1.000.000 korona tőke s járulékaik iránt.

D'Harcourt Iphigenia grófné — mondja a beadványban Smialovszky — tulajdonosa volt a trencsén-máriatölgyesi uradalomnak, Trencsén-Teplic-fürdővel egyetemben, továbbá a trencsénmegyei báni és vágatolcai uradalomnak s a Temes megyében fekvő kalácsai uradalomnak, melyhez az orcifalvai, félegyházi, székeskúti és nagyfalui jászágok is tartoztak.

Az uradalmak 3-400.000 koronát jövedelmeztek. En ismerte a fentebb említett uradalmak rengeteg értékét, láttam, hogy azok eladásának keresztülvételében igen nagyszabású üzlet kínálkozik. Megemlítettem tehát a grófné előtt s fokozatosan megbarátkoztattam őt az eladás gondolatával. Arra vállalkoztam, hogy az összes uradalmakért 20.000.000 korona vételért szerzek, mely 800.000 koronára rugó adómentes jövedelmet biztosít a grófnének. Ezek alapján opcionális szerződés jött létre köztem s a grófné között, melyvel kizárólagos jogot nyertem, hogy a fentebb leírt uradalmakat megvehessem, illetve eladhassam. Az uradalmak minimális összegért 20 + 2 = 22 millió koronában nyert megállapítást, hogy ebből 20 millió a tulajdonos grófnéé, egy milliót kapok én és a még fennmaradó egy millió felosztásra kerül. Részemre 8 hó opció idő állapított meg. Vagyoni érdekeimet biztosítva láttam, nyugodtan fogtam hozzá az előttem álló feladat megoldásához. Végre sikerült a Magyar kereskedelmi r.-t. érdeklődését felkelteni az üzlet iránt. A bank vállalta, hogy az üzlet létrejötté esetén részemre a grófné provizióján kívül még 5% részesedést ad az üzlethez, azonkívül készkiadásaim megtérítését és 100.000 korona jutalékot.

Ezen előzmények után, opció jogom alapján a Magyar kereskedelmi r.-t. a grófnéval tényleg megkötötte a vételt. Sajnos azonban, a nagy siker nem tartotta vissza őket, hogy ellenem összefogjanak és tervszerű összejátszással a részemre okirattal kikötött jutaléktól elűzni igyekezzenek. A grófné teljes hatalma megbízottja, báró Mayr útján, a szerződésalkötési tárgyalások utolsó pillanatában arról értesített, hogy a szerződéshez csak úgy járul hozzá, ha a grófné ellen semmi igényt nem támasztok s erre vonatkozó levelemet a Magyar kereskedelmi r.-t.-nak át is adom.

Hozzáította a grófné, ha nem adok ily irást, az uradalom eladásáról teljesen lemond s én mindentől elesek.

A két szerződő fél ezen összejátszása által az én rovásomra tudatosan előidézett emekényszerhelyzetben továbbmenő nagy anyagi károsodásom megelőzése céljából, kénytelen voltam engedni s a végből, hogy legalább a bank által kötelezett összeg birtokába juthassak, kénytelen voltam a levelet megírni, mely a grófné elleni igényemről való lemondást tartalmazta. Kétségtelen azonban, hogy ezen tőlem kérészkölt lemondási nyilatkozat sem belső tartalom, sem jogi természeténél, sem létrejöttének körülményeinél fogva igényemtől meg nem foszthat. Ez egy tőlem kacsikart ajándékozás, melyet ellenállhatatlan kényszer alatt írtam, mely kényszerhelyzetet a bank s a grófné, illetve meghatalmazottjának összejátszásából keletkezett. Mindezt a per folyamán bizonyítani is fogom. A levelet megtévesztés folytán írtam alá, mert

azt hittem, hogy ettől függ a bank s a grófné közt az üzlet megkötése, pedig ebben az időben az üzlet már le volt kötve, csak az írásbelfoglalás volt hátra. A lemondási okirat joghatályát el nem ismerem és kérem, méltóztassék jelen keresetem tárgyalására perfelvételi határidőt kitűzni s alpereseket szabályosan megidézni.

Ahol József főherceg

se vadászhat.

— Vita Aradmegye állandó választmányában. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 28.

Régi földesuri jogok és régi jobbágyi alárendeltségek homályos, elmosódott és bizonytalan képe csillant meg abban a szürkének látzó községi ügyben, amelyet ma készített elő Aradmegye állandó választmánya a hétfői közgyűlésre.

Nagykamarás község — így olvasható ki a hivatalos iratok tömegéből — megvásárolt a József főherceg uradalmához tartozó bányai pusztából 110 kis hold földet azzal a céllal, hogy száz holdon a földmivelési miniszter támogatásával munkásházakat fognak építeni, a megmaradó tíz holdat pedig faiskolának használják föl. A főhercegi uradalom nem akarta eladni a földet és a kamarásiak csak nagy utánjárásra, kérésre kapták meg a bányai pusztának szorosan Nagy kamarás belső határa mellé eső részét. Sietősen kifizették a száztíz hold vételárát is, csak hogy a vágyva vágyott földbirtokot magukénak mondassák. Természetesen, hogy nem ütköztek meg azon a nem mindennapi kívánságon sem, amelyet a főhercegi uradalom az eladás feltételéül kikötött.

József főherceg ugyanis azt kívánta, hogy Nagy kamarás község kötelezően engedje át a megvásárolt birtokrészen a vadászati jogot örök időkre József főhercegnek, illetve utódainak és ezt a vadászati jogot a száztíz holdra telekkönyvileg is biztosítsa.

A nagy kamarási községi képviselőtestület sietősen belenyugodott a főherceg feltételébe, mert hiszen — így okoskodtak — a volt főhercegi földből száz holdat munkásházakkal építenek be, tehát az a száz hold községi területté válik, ahol amugyis tilos a vadászat. Ha pedig senki sem vadászhat, miért ne nyugodnának bele abba a kikötésbe, hogy csak a főhercegnek van joga vadászni?

A képviselőtestület határozatához azonban Aradmegye jóváhagyása is szükséges még és a megye első tisztviselői már nem vették olyan semmisségnek az elméletben örökre fenntartott főhercegi vadászati jogot. Prekupás Illés dr. megyei tb. főügyész véleményét kérték első sorban és már ez a vélemény sem találta kifogástalannak a képviselőtestület határozatát. Prekupás Illés dr. azon a nézetben volt, hogy József főherceg nem vadászati jogot akar magának fenntartani az eladott földterületen, hanem azt akarja biztosítani, hogy a bányai pusztá tovább is főhercegi tulajdonban maradó területéről a nagy kamarásiakhoz átkalandozó vadakat ott ne pusztíthassák. Ennek a célnak pedig jobban megfelel, hogyha a telekkönyvileg is biztosított kikötést aként formulázzák, hogy a kérdéses száztíz holdon se a nagy kamarásiak, se a későbbi földbirtokosok ne vadászhatnak, se a vadászati jogot bérbe ne adhatják, de — természetesen — ne vadászhatson a főherceg sem.

Az állandó választmány elé ezzel a javaslattal került az ügy és Jakabffy Gyula aljegyző sietett azt is megjegyezni, hogy az ügy felette sürgős. Egyrészt a nagy kamarásiak már

ki is fizették a föld vételárát és erről szóló váltóik lejárában vannak, másrészt a főhercegi uradalom határozottan tudomásukra adta, hogy „kizárólag most van alkalmuk megszerezni ezt a földet. Ha most meg nem veszik, se vételre, se bérletre meg nem kapják többé, mert az uradalom eladja másnak.”

Ez a nagy sürgősség azonban nem tartotta vissza az állandó választmányt attól, hogy aggodalmának ne adjon kifejezést oly veszélyes precedens állítása tekintetében, aminő ez a vadászati-jog bekebelezés elismerése. Schill József főjegyző fejtegette az álláspontot. Kifejezte teljes elismerését a főherceg iránt, aki jót tett Nagy kamarással, amikor módot ad a községnek munkásházak építésére. De a magyar magánjoggal ellenkezőnek tart olyan földvétele, ahol az eladó örök időre szóló jogokat tart fenn magának. Nem tartja jóváhagyhatónak Nagy kamarás község határozatát, amellyel a megvásárolt földeknek értékét lefokozzák. A főhercegi uradalom elállhat a kikötéstől, mert földje községi terület lesz, ahol úgy sem lehet vadászni, de a vevő tulajdonjogát nem lehet korlátozni. Ha a jelen esetben talán nem is, de a jövőben káros következményei lehetnek az ilyen precedensnek. Avval a kikötéssel nagyjaks tehát jóvá a földvásárt, ha a szerződésből ezt a szakaszt kihagyják.

Ezen közben azután kiderült, hogy a nagy kamarásiak oly sietősen terjesztették föl határozatukat, hogy az adás-vételi szerződést nem is csatolták hozzá. Az állandó választmány tagjai között egyesek pedig arról is tudni vettek, hogy az eladás feltételei között olyasmis szerepel, hogy a száztíz hold, amelyet egy utca választ el Nagy kamarástól, ne tartozzon Nagy kamaráshoz, hanem maradjon meg közigazgatásilag Bányai-pusztának. Ezeknek tisztázása vegett már Urban Iván főispán azt javasolta, hogy az ügyet ne is tűzzék ki a hétfői közgyűlés napirendjére, hanem szerezzék be a szerződést.

Nachtnabel Ödön árvasszéki elnök azért elenezte ezt, mert lehetségesnek tartja, hogy Nagy kamaráson épen a megyei határozat alapján akarják a szerződést a főhercegi uradalommal megkötöni.

Szathmáry Gyula nyugalmazott alispán annak a véleményének adott kifejezést, hogy a főherceg által kívánt kikötésnek csak addig volna valamelyes értelme, amíg a százú hold egy tagban van. Amint munkásházakkal építik be és parcellázzák, amint tenet a százú holdból beitelkek lesznek, amugy is lenetlenné válik ott bármilyen vadászat. Már pedig a vadászati törvény által tiltott területre telekkönyvileg biztosított vadászati jogot adni József főhercegnek sem lenet. Hogy azonban elegendet tegyenek a nagy kamarásiaknak, akik a birtokot már megvették, arat ki is fizettek; meg ne hiúsítsák a vételt a főhercegi uradalom elkedvetlenítésével, azt indítványozta, hogy hagyják jóvá a képviselőtestület határozatát, illetve módosítsák azt a tisztú ügyész javaslataira úgy, hogy Nagy kamarás község a főhercegi uradalommal kötött adás-vételi szerződés kizárólagában elismerneti a vadászati jogról, annak netáni bérbeadásáról való lemondást, de ennek telekkönyvi biztosítását és bejegyzését a törvényhatóság nem hagyja jóvá.

Az állandó választmány ehez a közvetítő javaslathoz egyhangulag nozzajart. A közgyűlés elé így terjesztik a nagy kamarási százú hold főhercegi föld ügyét. És a majdan fölépülő munkásházak között semmiféle telekkönyvi jogosítást sem vadászhat József főherceg, akinek ezért nincs aggodalomra oka. Van vadászterülete bőven.

Az edelényi rablógyilkos legújabb vallomása.

— Regula ismét beismerte a gyilkosságot. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Miskolc, október 28.

Az edelényi rablógyilkosság fordulatokban gazdag és izgalmas jelenetekben csakugyan bővelkedő tárgyalásán ma délután újabb meglepetés érte a hallgatóságot és a feszülten figyelő esküdteket. A megátalkodott s a kétségtelenül jól betanított rablógyilkos, az alig huszonhét esztendőes Regula Ede tudvalévőleg először töredelmesen bevallotta úgy a csendőröknek, mint az abszolút korrekt módon vallató vizsgálóbíróknak, hogy egyedül követte el a vérfagyasztó büncselekményt. Amikor furfangos pártfogója, kétségtelenül ügyes védője Lengyel Zoltán dr. módot talált arra, hogy a cellában a véreskezű fiuval bizalmasan beszélhesen, egyszerre megváltozott Regula Ede. A bűnbánatnak nyoma se volt rajta és hirtelenben előráncigált három edelényi legényt, akiket azzal vádolt meg, hogy részesei a bűnténynek. E vallomása szerint ő tulajdonképpen nem is gyilkolt, hanem csak őrt állt, amíg Zöldi, Ruffó és Kovács végeztek odabent a Czeizler családdal.

Tegnap már mást vallott a haramia. Amikor látta, hogy Zöldi és Ruffó ellen a gyanúnak még a látszatát se tudja kelteni az esküdteket, merész fordulattal kijelentette, hogy csak Kovács a bűnös. Önagygonoszságának azonban tegnap nem méltóztatott többet elárulni. Pedig az elnök valóban megható szavakkal igyekezett a lelkére hatni. Megátalkodott makacosságából aztán ma délután engedett valamiképp. Ma ugyanis újabb hazugsággal toldotta meg eddigi állításait. Ma kijelentette, hogy ketten gyilkoltak: ő és Kovács. (Ezt a Kovácsot, az egykori jóbarátját, de mostani haragosát mindenáron maga mellé szerezni juttatni Regula.) Elmondta ma, hogy ketten hatoltak be Czeizlerékhez.

— Én ütöttem agyon Czeizlert, Kovács pedig a két nőt ölte meg — mondta Regula.

És hiába hangzott el az elnöknek szinte könyörgő beszéde, hogy szálljon magába, s ne vádoljon ártatlan embert, — ő továbbra is főtartotta ezt a vallomását. Kovácsot azonnal szembesítették a gyilkossal. Az egyszerű falusi fiu barsány hangon, szinte kiáltva esküdt: Az igaz istenre mondom, hogy nem tudtam a gyilkosság tervéről!

Regulára ez se hatott és tovább hazudott. De már nem sokáig teheti ezt, mert valószínűleg kedden meghozzák az ítéletet és aztán... aztán — istennél a kegyelem...

A tárgyalásról ezeket jelenti miskolci tudósítónk:

A véres ing.

A tárgyalást reggel 9 órakor nyitotta meg Geöcze Bertalan elnök. A bűnjelekhez ma csatolták a Boldvában megtalált véres inget. Mielőtt áttérnének a tanuvallomásokra, Lengyel Zoltán dr. védő kéri mindazok megidézését, akik a Boldvában talált véres ingről valamit tudnak. Bulyovszky főügyész-helyettes emelkedik szólásra és kifejti, hogy tegnap a védelem olyan dolgokat mondott a csendőrségről, mintha Farkasék benső emberei lennének a csendőrségnek. Ebben az ügyben megfogja indítani a nyomozást. Köszönettel veszi a védelem részéről, hogy felhozta ezt a dolgot, mert ez tisztázásra szorul. Kéri e tekintetben Ebner kir. ügyésznek a kihallgatását.

Ebner kihallgatják, aki elmondja, hogy a mikor a véres inget megmutatták neki a csendőrségnek, ő utasítást adott a további nyomozásra.

Lengyel Zoltán dr. védő: Egyik meglepetésből a másikba kell esnem. A már felhozottak után most konstatálnom kell, hogy nemcsak az edelényi csendőrségnek a kamarájában őriztek idetartozó bűnjeleket, hanem az ügyészségnél is fekszik egy véres ing s ahogy nem ismerhetem el azt, hogy az edelényi csendőrség ítélkezzék abban a tekintetben, hogy valami a bűnperhez tartozik vagy sem, úgy kifejezést kell adnom afeletti megbotránkozásomnak, hogy Daróczy őrmester jelentette, hogy az egyik balta azért nem tartozik az ügghöz, mert borjuvér van rajta, a másikat pedig nem hozzák ide azzal az indoklással, hogy nem tartozik az ügghöz, pedig véres volt. Meg kell botránkoznom azon, hogy az akkor letartóztatásban levő Kovács Antal ruháját sem hozták be ide, hanem épen a letartóztatás alatt mosta ki az asszony a ruhákat. Nem hallgathatom el azon következtetésemet, hogy a kir. ügyészségnek is az lett volna a feladata, hogy akár ide tartozik, akár nem, tekintettel arra, hogy a véres inget a Boldvában azon a helyen találták, ahol több bűnjelet is találtak, erről jelentést kellett volna tenni a törvényszéknek és a 169. szakasz értelmében be kellett volna szolgáltatni ezt a bűnjelet is. A véres fejszéről levett négy darab hajszálat gyufaskatulyába tették, nem pecsételték le: a négy hajszál közül három elveszett s hogy a negyedik valódi e, ezt senki sem tudhatja. Az esetenél állítólag szerepelt balták közül egyiket hónapokon keresztül a kamarában őrizték a tyukok között, mely állatok tudvalévőleg a bűnjeleknek tiszta állapotban való megőrzésére nem különös mértékben hivatottak. Most pedig előkerül a Boldvából a véres ing, amelyről nem lehet tudni, hogy akkor milyen állapotban volt, mert most csupa rongyban fekszik itt. És ilyen körülmények között, tekintetes királyi törvényszék, amikor a mai igazságszolgáltatás egész rendszere a tudomány és a vizsgálat minden modern eszközével a tárgyi bizonyítékok felhalmozásán alapszik, ne csodálkozzék senki azon, hogy a vád, a védelem, a bíróság és az esküdtek ma a tárgyi bizonyítékok ilyen állapota mellett a vádlott jóakarására vannak utalva, akinek jelen helyzetéből kifolyólag ne méltóztatnék csodálkozni, ha ő saját esze szerint okoskodik. Az igazság ott maradt Edelényben, ennek a kiderítése végett idehozták Miskolcra, az olyan állapotban van, hogy abból az igazságot kideríteni nem lehet. Ezeket kénytelen vagyok megállapítani, mint levonandó következményeket és indítványozom az összes tanúk beidézését, akik a véres ingre vonatkozólag vallani tudnak, hogy legalább tisztázottság annak a rongyokba szakított véres ingnek a históriája. Ha idetartozott az ügghöz, akkor miért nem hozták ide idejében, ha pedig nem tartozott ide, akkor minek hurcolták meg azt a szegény családot, a melyiket a vádlottnak a sorsa ugyanis szerencsétlenné tett.

Feszítsd meg!

Bulyovszky Gusztáv főügyész-helyettes csodálkozását fejezi ki az elnök türelme felett, a melylyel a védőnek támadását végighallgatta. A törvény, mondja az ügyész, intézkedik a csendőrség hatáskörére nézve és ezek ennek keretén belül cselekszenek. Itt Magyarországon nincs csendőrruralom. Azon pedig, hogy a csendőrség nyomoz és kutat bűnjelek után, a vádlott szüleinél, egy olyan ügyből kifolyólag, a melyben három embert ölték meg, ezen ne csodálkozzék a védő ur.

Elnök: T. uraim! Ha a védelem a maga hatáskörében aggályait fejezi ki bizonyos dolgok felett, az ő neki a legszentebb joga és kötelessége. De hogy heves kifakadásokra ragadtassák magukat, azt a helyzet komolysága nem türi. Méltóztatásuk tekintetbe venni az ügyésznek, hogy ez az ember (a vádlottra mutat.) egymaga áll e teremben és csak a védő van mellette. Az ügyészség, a csendőrség és sok mások, akik hivatalos kötelességből vannak itt, mind azt kiáltják feléte: Feszítsd meg!

A többi tanuk.

Ezután az incidens után áttérnek a tanuk folytatólagos kihallgatására, első sorban a véres ingre vonatkozólag.

Gáspárné az első tanu, aki elmondja, hogy Kiss Lászlóné találta meg a Boldvában a véres inget, amelybe kő volt belekötve. Megmutatta a tanunak is. Az ingből leszakított egy darabot és bevive a faluba, megmutatta Schmidt Mátyásnének, aki azt mondta, hogy ez valószínűleg Regula Edéé lesz. Kérdeztem Schmidt-nétől, mondja tanu, honnan tudja, amire azt felelte: Voltam egyszer náluk és láttam rajta azt az inget. Mondtam is neki, fene egye meg a sápadt pófáját, de jól áll az a zöld ing. Erre, folytatja tanu, azután én odavittem az inget Reguláékhoz, de Regula azt mondta, hogy nem az Edéé, mire én elakart dobni, de azután visszaadtam Kissnének, mert Reguláné azt mondta, hogy vigyem el, mert még baj lesz belőle.

Regula Ede: Nekem van egy zöld ingem, de annak otthon kell lennie, vagy pedig behozták ide.

Mauerer bíró (tanuhoz): Mi történt az ingnek többi részével?

Tanu: Az ott maradt a Boldvában ugyanazon a helyen és a csendőrök egy hét múlva elvitték onnan.

Előmutatják neki a véres ing maradványait, amelynek már csak a gallérja egész, a többi része darabokra van szakadva. A tanu felismeri. Megméri az ing nyakbőségét, amely 38 centiméter.

Lengyel Zoltán védő konstatálja, hogy az ingen a vérfoltokon kívül még másféle fekete foltok is vannak. Megállapítani kéri, hogy azok a fekete foltok festék, vagy olajfoltok-e, mert abból az ing tulajdonosának foglalkozására lehetne következtetni. Konstatálni kívánja azonkívül, hogy a Boldva a gyilkosság utáni napon le lett csapolva és akkor az ing nem volt ott, tehát Regula az inget nem dobhatta a vízbe.

Közben felhozzák Regula Edének a Miskolcra behozott színes puha ingeit és összemérik a gallérját a bűnjelként bennlévő véres inggel. Megállapítják, hogy Regula ingeinek gallérja 2 centiméterrel bővebb.

A gyilkos nővére.

Következő tanu Regula Róza, a vádlott testvére. Akar vallani. Emlékszik, hogy Gáspárné náluk járt és elhozta az ingdarabot, de nem ismerték fel.

Lengyel Zoltán védő kérdésére elmondja, hogy Gáspárné az ingdarabot a tűzbe akarta dobni, de édesanyja nem engedte. Fivére 41—42 centiméter bőségű ingeket szokott viselni s hazulról nem hiányzik egy inge sem. Arra a kérdésre, milyen viszonyban volt fivére Kovács Antallal, azt feleli, hogy nagyon jóban voltak és gyakran mentek el együtt hazulról.

Czeizlerné apja.

Deutsch Miksa, a meggyilkolt Czeizlerné édes atyja a következő tanu. Az elnök megkérdezi, hogy mit tud ebben a bűnygyben.

A tanu lassan megszólal, a hangja elcsuklik és ezt mondja:

— Csak annyit tudok, hogy elvesztettem a leányomat, majd hangosan sirva fakad. Ezután elmondja még, hogy Czeizlerék négy hónapos házások voltak.

Szemcsák Lajos tanu a gyilkosság reggelén fél 6 órakor szintén odament a gyilkosság színhelyére. Sokakat látott ott, köztük Kovács Antal is, aki Quittmann orvosnak segédkezett. Elmondja, hogy Kovács Antal még szólította is az eszméletlen állapotban lévő Czeizler Gizellát és azt mondta neki: *Gizuska ki volt? Szóljon. Nem ismer?*

Elnök (Regulához): Mit gondol, Regula, olyan irtózatosan elvetemült ember Kovács, hogy alig a gyilkosság elkövetése után korán reggel, azon melegében odamegy és megkérdezi az áldozattól: *Gizuska, ki bántotta magát? Szóljon hozzám.* Hiszen a leány felismerhette volna és megmondhatta volna, hogy ő a gyilkos. Ilyen örültséget csak nem követett volna el.

Vádlott: Erre csak ő tudna felelni.

Elnök kérdésére még elmondja tanu, hogy Regula igen gyakran járt Czeizlerékhez, akikkel nagyon jó viszonyban volt és gyakran segédkezett a kiszolgálásban. Még fel is tűnt, hogy olyan gyakran járt oda, mondja tanu, és kérdeztem tőle, hogy talán a leánynak vagy a fiatal asszonynak udvarol.

Lengyel dr. védő kérdésére elmondja, hogy másfél héttel a gyilkosság előtt többen színházba mentek. Regula Kováccsal kint sétált. Nem akartak bejönni a színházba, mert, mint Regula mondta, nagyon fontos dolgot kellett megbeszélniök.

Ezután Róth Istvánt hallgatták ki, aki elmondta, hogy Regula Ede igen jó viszonyban volt Kovács Antallal. Regulákat különben tisztességes, jóra való családnak ismerte.

Vallomások a gyilkos ellen.

A szünet után *Lengyel Zoltán* elmondja, hogy Regula a vizsgálati fogságban lerajzolta a szekercét, amely állítólag Kovácsnál volt s a rajz alapján találta meg a szekercét a segédje Edelenyben. Kéri erre vonatkozóan a segédje társaságában volt újságíró kihallgatását. A bíróság mellőzi a tanu kihallgatását, a miért a védő semmiségi panaszt jelent be.

Több tanu bizonyította, hogy Regula pár hónapja összeveszett Kováccsal.

Vádlott: Ez nem igaz.

Tanu: Azt hiszi, hogy a maga szép szeméért hazudai fogok? Szórol szóra így történt. Engem is többször kiszolgált.

Stefán János vasuti őr lényegtelen vallomása után Nagy Sándor borsodi körjegyző bizonyította, hogy Regula erőszak nélkül vallott otthon.

Német József községi esküdt és Kiss Ferenc törvénybíró, akik gyakran megfordultak a községházán, miatt Regulát ott őrizték, azt vallják, hogy a csendőrök nem bántották Regulát s minden kényeztetéssel éltek.

Regula Károly, a vádlott écsese volt a következő tanu, aki elmondja, hogy a gyilkosság idején két balta hiányzott a műhelyből. Mind a kettő szombat délelőtt még a műhelyben volt. Összesének kihallgatása alatt a vádlott hangosan zokog.

Azután a tárgyalást délután félnégyig felfüggesztették.

A gyilkos új vallomása.

A délutáni tárgyalás izgalmas jelenetekben bővelkedett. Amikor Geöce Bertalan elnök a tárgyalást újból megnyitotta, egyenesen Regulához fordult ezekkel a szavakkal:

— Regula, újból a lelkére akarok beszélni. Talán magába száll és vallomást tesz. Enyhíthet még a sorsán, ha töredelmesen beismeri bűnét. Mondja meg őszintén a valóságot és ne vádoljon ártatlanokat.

Regula felállt helyéről és halálos csendben a következőket mondotta:

— Nagyeágos elnök ur! Azon a végzetes szombat délutánon vonaton bementem Miskolcra és onnan este visszautaztam Edelenybe. A vonatonál találkoztam Kovács Antallal. Együtt bementünk a faluba, a műhelyt átkulcsossal kinyitottuk, onnan két baltát vittünk el és egyenesen Czeizlerék házához mentünk. A baltákkal kibontottuk a pincse falát, behatoltunk a pincébe és onnan a lakószobába. A szobában ágyában feküdt Czeizler és aludt. Amint beléptünk az ajtón, én a nállam lévő baltát közvetlenül az ajtó mellett letettem, nyelét a falhoz támasztva. Mindaketten a szobában lévő asztalhoz mentünk, amelyben a pénzesfiók volt a pénzzel. A fiókot kinyitottuk és elkezdtek kiszedni a pénzt. Egyikünk, már nem tudom, én voltam-e, vagy Kovács, egy nagyobb pénzdarábot, két, vagy öt koronást a földre ejtett. A pénzesörrenésre Czeizler felébredt és azt kérdezte:

— Te vagy az Giza?

Riadtan az ajtóhoz ugrottam, felemeltem a baltát a fal melől, az ágy lábához léptem és *Czeizler felé csaptam.* Hogy hányszor főtöttem a baltával, nem tudom. Amikor ezt elkövettem, valósággal megdermedtem s a balta kihullott a kezemből. A zajra a szomszéd szobában alvó nők felébredtek, az ajtó hirtelen felnyílt s az ajtóban megjelent Czeizlerné. Kovács a kezében levő baltával leütötte az aszszonyt és behatolva a másik szobába, a leányt is agyonütötte.

— Az elrabolt pénzből Kovács csak 200 koronát adott nekem, a többire úgy egyeztünk meg, hogy később osztozunk. A tettet háromnegyed tizenkét óra tájban követtük el. Nem igaz az, hogy a hölgyek sikoltoztak, Czeizlerné az ajtóban állva mindössze ennyit mondott:

— Kovács...

Már ekkor odaugrott Kovács Antal, belökte a másik szobába és agyonütötte. Éa a baltámat a Boldvába dobtam, hogy Kovács mit tett a nála lévő baltáival, azt nem tudom, mert a csárdából eltávozva rögtön szétváltunk.

Elnök: Milyen ruha volt magán a gyilkosság elkövetésekor?

Regula: Ebben a ruhában voltam, de főleje Kovácsnak egyik fekete kabátját huztam.

— Miért vette fel Kovács kabátját?

— Nem tudtam, hogy nem piszkolódik-e be, vagy nem szakad-e el az én ruhám. Ruháim nem véreződtek be, mert az ágy magas volt és a szétfreccsenő vér legfeljebb Kovácsnak rajtam lévő kabátját érthette.

— Mikor beszéltek meg Kováccsal a gyilkosság tervét?

— Nyolc-tíz nappal a tett elkövetése előtt.

— Hiszen tanuk vannak arra, hogy maguk abban az időben haragban voltak!

— Valótlanság, nem volt semmi okunk a haragra.

Elnök: Nézze Regula, én nem voltam ott és nem tudom, mi hogyan történt, de a tanuvallomásokból semmi bizonyíték nincsen arra, hogy a gyilkosságot ketten követték el. Minden bizonyíték amellett szól, hogy egyedül maga követte el. A maga szavában különben sem lehet megbizni. Még egyszer intem, hogy a tiszta igazságot mondja meg. Kovács előletről idáig csak jót hallottunk. Semmi más bizonyíték nincs ellene, mint maga vallomása. Ne terhelje lelkét még olyan súlyos bűnnel is, hogy teljesen ártatlan embert belekever ebbe az ügybe.

Regula kijelenti, hogy előbbi vallomásán nincs mit változtatnia, azt egészében fenntartja.

Izgalmas szembesítés.

Elnök elrendeli, hogy vezessék a terembe Kovács Antalt, akit szembesíteni fognak a vádlottal.

Kovács szembe áll Regulával és szemébe mondja, hogy semmit sem tud a gyilkosságról, senkivel nem beszélt arról és nem vett részt benne.

— Van benned lélek — mondja Regula — hogy így hazudsz?

Kovács erre így válaszolt:

— Tiszta szivemből esküszöm az élő istennek, hogy nem vettem részt a gyilkosságban.

Elnök: Regula, gondolja meg talán könnyebb lesz a bűnhődése, ha töredelmes vallomást tesz. Azt amit elkövetett, még leimádkozhatja. Hiszen, amint maga mondja, Isten akkor elvette az eszét. De azt, hogy teljesen ártatlan embert kever bele ebbe az ügybe, soha le nem imádkozhatja, ez örökké nyomni fogja a lelkét.

— Ugy történt minden — válaszol Regula — ahogy elmondottam.]

Lengyel Zoltán Kovácshoz: Miért mosatta mindjárt azon a héten az ingét?

— Mindössze három-négy ingem van s ezeket minden héten mosattam. A felsőruhám pedig nem mosták.

Elnök: Regula, vegyen kissé erőt magán, jöjjön közelebb. Ismeri ezt az inget?

Regula megnézi a bűnjelek közül felmutatott inget és kijelenti, hogy azt sohasem látta, ilyen inge neki nem volt.

Ezután a törvényszéki orvosszakértők véleményét hallgatták meg, akik úgy nyilatkoztak, hogy Regula sem most, sem a gyilkosság elkövetésekor elmezavarban nem szenvedett, teljes beszámíthatóságát semmi sem korlátozta. A szakértők meghallgatása után az elnök a tárgyalás folytatását holnap délelőtt tíz órára halasztotta. Holnap még néhány formalitást intéznek el s hétfőn kerül a sor a vád és védbeszédre.

TANÜGY.

(—) Gyorsíró-verseny a főreáliskolában. Az aradi áll. főreáliskola gyorsíró köre dr. Polgár Gy. Ödön tanárelnök vezetésével e hó 28-án d. u. tartotta I. házi versenyét, melyen 100 korona értékben kitűzött jutalomdíjakat a következők nyerték el: pénzdíjat kaptak az I. fokon Mergel Mihály, Szabo István és Dózsa Iván, a II. fokon Juhász Attila, Bogdány Nándor, Borbély Béla, Mojcsik János és Kozma Gusztáv, a III. fokon Fischer Ernő, Bankó Antal, Salamon Ödön, Schaffler János, Cseh Károly, Adler Sándor, Szántó László, Schulte Mihály, Pasternák Márkus és Moskovitz János, a IV. fokon Vadas Béla, Traytler Endre, Zóty János, Lengyel Lajos, Fischer István, Rahács István és Rozvány Titusz, könyvdíjban részesültek: Vizányi Elemér és Silbereisz József. Egyéb jutalomban részesült még 70 tanuló.

(—) Az aradi községi polgári fiúiskolában december havában tartandó magánvizsgálatokra nyerendő vizsgálati engedélyekért szóló kérvényeket csak november hó 16-ig lehet beadni. Szathmáry István igazgató.

(—) Adomány a pankotai cigányiskolának. A pankotai áll. el. (cigányiskolának) az aradi áll. tanítóképzőintézet gyakorló iskolájának növendékei közül ruhaneműket hoztak a következők: Hadi László, Koch Miklós, Major László, Aszlán Károly, Eisler Ander, Kádár József, Móhos Zoltán, Schmitzer Alfonz, Schwarz Géza, Hönig Lajos, Kauffer Imre, Kubelka Ferdinánd, Leichter Károly, Böhm Tivadar, Dózsa Bertalan, Erdős Gyula, Jankó Gyula, Kocsás Mihály, Szendrey Mihály. A cigányiskola em uton mond halás köszönetet a gyak. iskolának, növendékeinek és azok szülőinek.

Kulisszatitkok.

(A jó szerep. — A leöntött ruha.)

*

Kezdem belátni, hogy az öreg Várnainak igaza van, mikor azt mondja, hogy a színész ma már nem bohémember. A színésznek, különösen a vidéken, több dolga van, mint akármelyik — mondjuk városi adótitkosnak. Különösen most sok a munka, hogy Csiky Gergely darabjai közül a Cifranymoruságot, Mukányit és Proletárokat tanulják a színészek. Reggel kilenctől délután kettőig folynak a próbák, de hogy az énekszemélyzet se unatkozzék, nemcsak a „ciklus” darabjaiból, hanem egyszerűen a Kiss grófból és „Az iglói diákokból” is. És ezek után mondja még valaki, hogy a színészek „játszva” keresik a kenyerüket!

De nem lehet azért a színészeknek annyi dolguk, hogy jókedvüket elveszítsék. Szorgalmasan vesélnék munkaközben is, s nincs az az ember, akinek megkegyelmeznének. Legszívesebben azonban egymást ugrasztják. A tréfákból Cseh Ferenc veszi ki legtöbbet a maga részét, a ki nem egyszer toronymagasakat ugrik, de a kölcsönt mindig visszaadja (pardon, nem pénzről van szó!)

A multkoriban Csáky Ferenc, a társulat új baritonistája tréfálta meg Cseht, ki már alig várta az alkalmat, hogy az ugratást visszaadja. A mult hét egy délelőttjén szomorúan nézte a próbákat Csáky, akinek a készülő darabokban nincs szerepe. Résztvevőleg közeledett hozzá Cseh:

— Mi bajod kemám?

— Barátom, nekem nincs szerencsém. Annyi darabot hoz most elő a direktor, s látod, nekem nem jutott egy szerep sem.

Cseh a körülöttük állók nevetése közben vigasztalta meg a nekibusult baritonistát.

— Ne félj, lesz neked olyan szereped, hogy csak na! Hát nem tudod, hogy jövő héten megy az az új darab, a „Ciklus”. Olyan bariton-szerep van benne, hogy ha azt elénekeled, hát tied az egész publikum.

A rosszmájúak szerint Csáky a óta folyton a Ciklus baritonstimjét kéri a direktortól, de — még eddig nem kapta meg.

A drámai személyzet nagy ambíció al tanulja a Csiky-darabokat, annál is inkább, mert — mi tagadás — az eddigi drámai újdonságoknak nem nagy szerencsájuk volt. Halbe „Ifjusága” sem vonzott már a második este telt házat. Egyik kritikus szebb szavakkal fejeste ezt ki, a másik erősebbekkel, sőt volt egy szigorú kritikus bácsi, ki még a kiállítását is kifogásolta. Azt vetette a rendező szemére, hogy az első felvonás reggelizési jelenetében kasirozott ételeket tétetett a színészek elé.

Ez a vád már nagyon bántotta a színészek önértését, már csak azért is, mert nem volt alapos. Hogy ezt bizonyítsák, a második előadásán Győző, a népszerű komikus, jelenése közben direkt végigöntötte kávéscsészéjének tartalmát a ruháján, hogy ezzel ad oculos demonstrálja, hogy igenis kávé-t iszik. A „bizonyítási eljárás” így sikerült, de megmaradt szomorú emlékek a kávéval leöntött ruha. Győző azonban nem az a fiú, hogy ilyenmin fennakadt volna. A szigorú kritikus ugyanis ma a következő levelet kapta:

Tisztelt Szerkesztő Ur! B. lapjában az Ifjuságról megjelent kritika azzal vádolta meg a szereplőket s így engem is, hogy kasirozott kávé-t isszom az első felvonásban. Hát én kérem, tanum rá a főpincér, soha életemben kasirozott kávé-t nem ittam. Hogy magam és társaimnak reputációját megmentsem, szükségesnek találtam a közönség előtt bizonyítani, hogy a színpadon nem irt elő nekünk a rendező hossznapot s ezért a csésze

kávé-t végigöntöttem a ruhámon. Mintán ez az Ön kritikája miatt történt, kérem, hogy káromat:

egy csésze kávé ... — korona 36 fillér
egy ruhatisztítás ... 5 korona — fillér

Összesen 5 korona 36 fillér,

térítse meg. Tisztelő híve: Győző Alfréd.

A kritikus méltányolta Győző kérelmét és (ne rázzák kérem a fejüket) ki is fizette a számlát. Azonban Győző ruháján még mindig gyanus barna foltok vannak — elől.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Vasárnap: Délután: Kis szökevény, operett. Este: Milliárdos kisasszony, operett. (A. bérlet.)

Hétfő: Ezred apja, bohózat. (B. bérlet.)

Kedd: Ágtatlan Zsuzska, operett. (C. bérlet.)

Szerda: Délután: Boszorkány, színmű. Este: Szép Helena, operett. (A. bérlet.)

Csütörtök: Csiky-ciklus első estélye: Janovits Jenő dr. konferálásával A nagymama, vigjáték. (B. bérlet.)

Péntek: Csiky-ciklus második estélye: Cifranymoruság, színmű. (C. bérlet.)

Szombat: Csiky-ciklus harmadik estélye: Mukányi, vigjáték. (A. bérlet.)

Vasárnap: Délután: Dollárkirálynő, operett. Este: Gál István születésének századik évfordulója alkalmából Peleskei nótárius, vigjáték.

Az aradi Liszt ünnepély.

*

Az aradi „Filharmonia Társaság” Liszt Ferenc szobor-alap javára rendezett hangversenyén leróta hálóját aziránt az ember iránt, aki a magyar zenét és zeneirodalmat az egész világ előtt ismerté tette.

Ihlettel teli hangulatot vártam és kaptam ásitató szék sorokat, a megszokott közönséggel. Az a kevés számú közönség, aki ott volt, eljött, hogy a szereplő kitűnő pianisták játékában a hangok között meglássa a zeneszerző Liszt Ferencet.

Az első szám a mester „Mareppa” szimfonia költeménye volt, amelyet Thomán István és Somssich Andor zongoraművészek adtak elő, kevés hatással, amennyiben a közönség hangulatát tönkretette a szereplő utóbbi művész örökös ütemezése. Baj volt a kóta-forgatás körül is. Ellenben „Chant polonaise”-e, majd „E-dur polonaise”-e nagy technikai készséget követelő hangtömegeinek elővarázsolásánál élvezhettük Thomán István briliáns játékát. Ez a mű közelebb áll a közönség lelkületéhez, mint az előbbeni és így érthető, hogy szünni nem akaró tapsal fejezte ki tetszését.

Somssich Andor felolvasása alatt mutatkozó közöny és unalom élénken bizonyította azt, hogy midőn az egész ország sajtója a nagy mester személyével és életrajzával foglalkozik, hangverseny keretében elmaradhat az.

Felolvasás után Bing János lépett a dobogóra, hogy az ő meleg bariton hangján előadjon egy pár Liszt-dalt. „Es Muss Ein Wunderbares Sein” című dalt, majd a „Die Drei Zigeuner” című dalt megkapó közvetlenségével és nagy énektudásával, hatásosan érzéketette meg e dalok finomságát, az öt kísérő Kaletzky Vilma tanárnő pedig kiváló finom művészi érzéssel jutatta érvényre ez utóbbi dal gyönyörű kíséretét, szinte hallani vélte az ember a hurok között átvonuló szellőt. Kár, hogy a „Wieder Möcht Ich Dir Begeggen” című dal

utolsó hangulatos ütemei a korai meghajlás miatt tökéletesen kárbevesztek. Jól esett volna lelkünknek legalább egy magyar szövegű Liszt-dalt hallani. A ráadásul énekelt dal címét nem közölték a közönséggel.

Ismét Thomán István, Liszt Ferenc egykori tanítványa játszotta az F moll etűd öt bravurosan, a „Hullámokon járó Szent Ferenc legendájá”-t valami tengerparti moraj reminiscenciája értékesítette meg hangszerén, nagy drámai erővel, csodálatos finomságu crescendóit áhitattal élvezte a közönség, az orkányszerű tapásra eljátszott egy magyar motívomu kompozíciót.

Az est a „Magyar fantázia” című művel nyert befejezést, melyet Thomán István és Somssich Andor adott elő. Az egyes magyar dalokat kuruc motívumokkal összekötő mű szépségeit a közönség nem élvezte, mert a művészek ezen előadásukban türelmetlenkedtek és egymást kergették. Kertai Ernő.

* Milliárdos kisasszony. Állandó a panasz, hogy a fővárosi színházak nem látják el újdonságokkal a vidéket. Sorra buknak a darabok és a direktorok kénytelenek reprizekkel tarkítani repertoárjukat. Ameddig jó régi darabokkal tudják szórakoztatni a közönséget, addig nem sopánkodunk a rossz új termésen. Aradon egymásután két pompásan sikerült reprizben volt részünk. A kis szökevény után a Milliárdos kisasszony aratott nagy sikert. Négy évi pihentetés után egészben új szereposztásban láttuk viszont a mulatságos operettet és megállapíthatjuk, hogy ez a szereposztás a legsikerültebb az összes eddigiekkel szemben. Soha ennyit nem kacagtak még Feigenbaum és Turteltaub mókáin, mint ma este, sneidigabb és mulatságosabb Basarétyt és kedvesebb félkegyelmű szerb herceget, mint Beregi és Vas produkáltak, egyik sem alakított. Diósy Nusi Évája és Neogrady Dóra Betsy-je szépségben, játéokban, táncban és énekekben elragadták a közönséget. Győző és Polgár a két házasságközvetítő szerepében kacagó orkánokat váltottak ki a közönségből. Hasonlóképp Beregi dr. pompás huszártiszt karrikaturája és Vas nagyszerűen sikerült szerb hercege szerezték állandó derűtséget a publikumnak. A Milliárdos kisasszony ebben a szereposztásban még sok élvezetet szerezhet a közönségnek. H. G.

* A Kölcey-egyesület felolvasásai. A Kölcey-egyesület első felolvasó ülése november 9-ikén lesz. A második felolvasás ideje november 21-ike. Azontul is minden hónapban két előadást rendez a Kölcey-egyesület, melynek tagjai évi díjuk fejében ingyen kapják az előadások látogatására jogosító igazolványt. Nem tagok 1 koronáért váltanak egy előadásra beléptijegyet. Ujjonnan belépők erre az évre már csak második félévi tagdíjat, 2 koronát fizetnek. Délután 4-5-ig jelentkezhetnek a Kölcey-egyesület könyvtárában, ahol a felolvasási igazolványok is átvehetők. A november 9-iki felolvasáson előadnak Krenner Miklós dr., Csécsy Imréné, a dallamos verseket író aradi poétaasszony és Keszler Károly. A második felolvasáson, november 21-ikén fővárosi vendégei lesznek a Kölcey-egyesületnek. Zipernovszky Károlyné, a budapesti Közművelődési mozgamaknak szóval és tollal előkelő tényezője és Giesswein Sándor országgyűlési képviselő, az Aradon is kiváló előadónak ismert apatkanonok lesznek az előadók.

* A világhírű Brüsseli Vonósnégyes december 8-án tartja egyetlen hangversenyt, melyre a jegyek az ifj. Klein Mór cégnél előjegyezhetők. —

* Az Uttörő-Társaság szabad iskolája folyó hó 29-én, vasárnap délután fél 5 órakor a város háza dísztermében tartja második rendezet előadását. Az előadó Stein Frigyes dr. (Budapestről) műegyetemi assistens, előadásának tárgya: Teremtették-e a világot? Az előadásra ez uton is meghívja a beiratkozott tagokat és érdeklődőket az Igazgatóság. Belépődíj nincs.

* Csiky-ciklus. A színház immár befejezte a Csiky-ciklus összes előkészületeit és a színpadon az utolsó próbákat tartják a színrekerülő darabokból. A ciklust a Nagymama vigjáték nyitja meg, amelyet követni fog a Cifra-nyomoruság és Mukányi előadása. Az első előadás előtt Janovits Jenő dr. kolozsvári színház igazgató fog rövid előadást tartani és meg fog emlékezni a kiváló író nagy érdemeiről.

* A Peleskei-nótárius díszelőadásban. A magyar színművelés egyik uttörőjének, Gaál Istvánnak kegyeletes ünneplésére készül a magyar irodalmi és színházi világ. Az író születésének százéves évfordulóját az aradi színház is megünnepli és november ötödikén vasárnap díszelőadasként színpadra hozza Gaál legkiválóbb alkotását, a Peleskei nótáriust, amelynek minden szerepét elsőrendű tagok fogják eljátszani. A színház ezúttal előadja az egész színdarabot minden törlés nélkül és így több olyan jelenetet fog bemutatni, amelyek a darab eddigi előadásain kimaradtak. Hogy az előadás teljesen stilszerű legyen, a darabot ugyanazokkal a zeneszámokkal fogják előadni, amellyel a bemutatón adták.

* Asta Nielsen az Apollóban. (Átkos szenvedély.) A fájdalommal sápadt arcú, a szenvedélyes Asta Nielsen ismét s kitudja összehozni, hogy most már hányadszor hódította meg az Apolló színház vászonlapjáról az aradi közönséget. Az átkos szenvedély című három felvonásos szociális tárgyú drámában sikereinek sikerét aratja a dán fenomén. A csodásabb jelenései után szeretnék megtapsolni s többször egymásután kihívni a lámpák elé, hogy elismeréssel honorálhassuk azt az élvezetet, melyet művészi játékaival nyújt. Különösen az Átkos szenvedélyben gyönyörködhetünk Asta Nielsen ragyogó tehetségében, mert maga a hatalmas dráma az ő egyéniségéhez van konstruálva. A dráma cselekményének leírását minden belépő megkapja az Apolló-pénztárnál. Az átkos szenvedély Asta Nielsennel a főszerepben még vasárnap és hétfőn marad műsoron az Apollóban. Az Apolló vasárnapi műsorán. Frici, a bájos kis színés is szerepel, mint a sorsjáték boldog nyertője. 177

* Átkos szenvedély. Mulatságos dolog, mikor egy-egy általánosan játszott film bemutatása alkalmából apró kis mozis kulturára és nívóra való hivatkozással műintézetek fújják fel magukat. A kajászó szentpéteri mozi például úgy hirdeti az Átkos szenvedélyt, hogy „az egész világot megelőzőleg” ott kerül színpadra először. Az Uránia színháznál neveltség volna ilyen bombasztikus hangú reklámról beszélni, mert az egész közönség pártfogásával elsőnek népszerűsítette a vidéken a mozgófényképeket, nevelt annak publikumot és mindig a legfejlettebb izlés jegyében tartotta műsorait. Az Átkos szenvedélyt mindjárt megjelenése napján bemutatta az aradi közönségnek és be fog mutatni minden új attrakciót a jövőben is, még pedig elsőnek, ha az a bemutatásra érdemes. Az Uránia előadásai páratlanok, sehol az országban nem vetítenek olyan tökéletes biztonsággal. Asta Nielsen sikere fölülmul Camille Favier szerepében minden eddigi Nielsen sikert. A hatalmas képet még vasárnap és hétfőn mutatja be az Uránia. 175

* A színházlátogató közönség figyelmébe. A „Pehér Kereszt” kávéházban fővárosi módra színház után Buffet-színházi vacsora. Naponta elsőrangú cigányzene.

Az őszi Dunakorzón.

(Fővárosi levél.)

Már a vénasszonyok nyarát is elhagytuk, október utolsó hetében vagyunk és a Dunakorzón mégis létezik? Az őszi utolsó napjait éli, még mindig van sétáló közönség a Dunaparton? Csodálkoztam ezen magam is, mikor a minap a Dunaparton vetődtem. Élnek még az emberek, akik telve vannak a természet iránt érzett legbensőbb vonzalmakkal, hiszen még szép az idő, még zöld a Gellért-hegy pázsitja és a korzó gömbakácain pihenő tekintet talál még néhány zöld levelet, a Duna sima tükrén ugyan már nem járja vakító táncát a visszaverődő napfény aranyugara; mégis mily sok gyönyörködtes a fáradt természet ünnepélyes lassu elmúlásán.

Aki délután egy két óra között végig megy a Dunaparton, az az első pillantásra behódol az őszi hangulatért rajongók kisdud csapatának. Mert valóban kisdud csapat az, nem több 80-100 sétálónál, akiket már néhány napja figyelek és akiket naponta kicsal a déli napnak monalizai, megigézzen bájos mosolya.

A Buchwald bácsi (a korzón levő székek bérletje), széksorait itt-ott egy-egy sütkérező vidám társaság foglalja el; ők azok, akiket tegnapelőtt láttam, tegnap is ott ültek, ma sem maradtak el. A korzó többi alakjai is naponta ugyanazok. Ugyanazok a nevetgélő kedves gyerekek nevelőnők kíséretében, ugyanazok a bohém öreg urak, akik pompás eleganciájukkal hódítva, negédes pillantásokat mérnek a monokli csillogó üvegén át az arra sétáló bájos hölgyközönségre. Soha sem hiányzik az író és művészvilág, a pénzarisztokrácia, sőt a tudósok is képviselve vannak egyik nemrég kinevezett fiatal egyetemi tanár szemléjében.

Mind Ezeket a kitarlás tekintetében felülmúlja Buchwald bácsi, kinek szigorú vezetése alatt állanak a fűgőn tipegő, éles szemű és kitűnő emlékezőtehetségű széknénik, akiknek a székek használatáról járó díj bevasalása körül most már nincs sok fáradni valójuk. Az ő napjaik is meg vannak már számlálva; még egy hét, talán, még tíz nap és a lucskos november, a hűvös és ködös november véget vet a Dunaparti sétáknak; a süvítő őszi szél lesodorja a gömbakácokról a talán még ott felejtett néhány sárga falevelet.

Már elmúlt két óra, az épülő Carlton szálloda harangja munkához hívta a pihenő munkásokat, a közönség lassan elhagyja a korzót, abban a biztos reményben, hogy holnap ismét alkalom lesz sütkérezhetni a déli verőfényben, lesz még alkalma bőven szélnek ereszhetni egy kis friss pesti pietykát.

Kardos László.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Az elzúllott katonatiszt. Budapestről jelentik: Greilinger Béla volt honvédfőhadnagy elköltötte a vagyonát, adósságba keveredett s amikor a hullámok összezsugorították fölötte, lemondott rangjáról. Váltóadósságaiért három volt bajtársát pörölték, akik érte jót álltak. A kezesek nem ismerték el, hogy a váltókat aláírták volna. Greilinger ellenben azt állította, hogy erre fölhatalmazása volt, mire a bünyefenyítő eljárás ellene megszüntették. A volt főhadnagy most boszúból két honvédszázadosot följelentett a hadtestparancsnokságnál, hogy nem méltók a tisztirangra, mert egyikük elköltötte a legénység zsoldját s tőle kért pénzt, hogy azt helyre tegye, a másik pedig pácsi szőlőjét a katonákkal miveltette. Mind a két vád alapiatannak bizonyult. A tisztiek följelentésére a budapesti

büntető törvényszék Greilingert két rendbeli hatóság előtt való rágalmozás miatt kétszáz korona pénzbüntetésre ítélte. Ezt a büntetést ma a királyi tábla nyolc napi fogházra emelte föl.

HIREK.

Tizenhárom magyar fiú Tripolisban.

— Diákok a török főkonzulnál. —

Távirati tudósítás.

Budapest, október 28.

A minap egy lelkes diákcsoport kereste föl Törökország budapesti főkonzulát, Muktár bégét aréna uti hivatalában. A kis sereg tizenhárom tagból állott: valamennyien lelkes, szünetekben lévő fiúk. Vezetőjük egy Kovács Sándor nevű szombathelyi diák, aki rövidke beszédben fölajánlotta segítségét a török testvéreknek.

— Ezt az idegen-légiót Szombathelyen és vidékén toboroztam össze, — mondotta, de ha megbízást kapok a magas portától, akkor bejárnom Magyarországot és pár hét alatt tízezer diákot gyűjtök a zászlónk alá.

Amikor a konzulátus tolmácsának szavaiól megértette Muktár bég, miről van szó, nem mosolyodott el, sőt köny csillogott a szemében. Megmagyaráztam az ifjú légionáriusnak, hogy — bár köszönettel veszi az ajánkozást — nem fogadhatja el, mert hiszen nem is tudná elküldeni a magyar diákokat a tripoliszi harotérre.

A szombathelyi diákvezér azonban nem jött zavarba és új ajánlattal lépett elő.

— Akkor be fogunk törni Olaszországba! — kiáltotta lelkesen.

— Ezt nem akadályozhatom meg, szólt most már mosolyogva a főkonzul.

Mielőtt elbocsátotta volna látogatóit, török édeséggel megvendégelte őket. Ugy látszik, Kovács Sándornak nem szegte kedvét a főkonzul elutasítása, mert még mindig remélte, hogy elmehet seregével Tripolisba. Levelet írt ugyanis haza egy szombathelyi lapnak, a melyben a többi közt ezt mondja:

— Már voltunk a budapesti török főkonzulátuson, de még nem kaptunk semmiféle utbaigazítást. Minden pillanatban készek vagyunk az indulásra, hogy a félholdas zászló alatt küzdjünk az olasz trikolór ellen, mert fényt és dicsőséget akarunk szerezni az afrikai sivatagban a magyar névnek.

A tripoliszi kirándulásnak azonban furesa vége lett. A szombathelyi rendőrség ugyanis egyik emberét elküldötte Budapestre s a harakész diákokat szépen hazavitte.

— Windischgrätz Lajos herceg a hírlapírókról. Windischgrätz Lajos herceg, főrendiházi tag a mai napon belépett a Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetének alapítói sorába és 4000 koronát adományozott az intézetnek. Az adományt a következő levél kíséretében küldte el:

— Szerkesztő Ur! Ön ismeri az én felfogásomat a magyar hírlapíródomról. Ön tudja, mily nagybecsüléssel viseltetem a magyar hírlapírók iránt. A hírlapírók nálunk jeles kulturális munkát teljesítenek. A magyar újságíró önzetlen harcosa nemzetének és nemcsak munkájának hasznos hatásaiban kiváló tényezője a közéletnek. A magyar társadalom önmagáért tesz, amikor erkölcsi elismeréssel van a hírlapíró iránt s tetézi ezt azzal, hogy a hírlapíró anyagi existenciáját öregbíti. Szívesen ajánlok fel ezen célra 4000 koronát és kérem, hogy engem ezen a réven a Hírlapírók Országos Nyugdíjintézetének alapító tagja közé iktatni sziveskedjék. Tisztelője Windischgrätz Lajos herceg.

— A trónörökös elmaradt látogatása. Bécsből jelentik: Ferenc Ferdinánd trónörökös még tavasszal Brüsszelbe készült, hogy a király képviselőjében visszatérjen a belga királyi párnak Bécsben tett látogatását. Mint most kiszivárgott, a trónörökös azért nem ment Belgiumba, mert felesége, Hohenberg hercegnő nem részesült rangemelésben. A brüsszeli látogatást Károly Ferenc József fogja abszolválni.

— A minorita-rendfőnök nyílt levele. Lakatos Ottó dr., a magyarországi konventuális minorita-rend főnöke, Aradról nyílt levelet intézett dr. Négyessy Lászlóhoz, az Országos Tanáregyesület elnökéhez. Az egyesület válaszmánya tudvalevően azal a kívánsággal fordult az államhoz, hogy a jövőben felekezeti iskolákat ne szervezzen és ne segítsen. Lakatos Ottó dr. ezt igazságtalanságnak tartja, különösen az ő rendjére nézve. Arra hivatkozik, hogy azelőtt a minorita-rendnek számos középiskolája volt az országban, de az állam a rendet „az ököljog félre nem ismerhető jelenségei között a középiskolák teréről csaknem egészen leszorította.”

„Most az történik, — ugymond a rendfő, — hogy az állam felismerve beteg társadalmunkban a vallásos nevelés szükségességét, határozottabban óhajtja a szerzetes-rendeket hazafias munkájukban támogatni.” Ezt bölcseségnek nevezi Lakatos, az igazságtalanságok jóvátételének. És ezért rosszalja a Tanáregyesület állásfoglalását és heves támadásait. De bizik Négyessy László bölcsességében, hogy az Országos Tanáregyesületet „megállítja azon az uton, amelyen az utóbbi időben minden ellenkező állítás dacára is félreismerhetetlenül halad a vallástalan irányzat felé.”

— Téli hadjárat Tripolisban. Londonból jelentik: Rómából ideérkezett hírek szerint az olasz kormány a tripoliszi téli hadjárat céljaira újabb 70,000 embert fog mozgósítani. A mozgósításról szóló parancsról a lapoknak nem szabad írniok. A távirati irodákban legszigorubb cenzura van.

— Magyar miniszterek Bécsben. Bécsből jelentik: Khuen-Héderváry miniszterelnök ma délután 12 óra 20 perckor, Bárczy István dr. kíséretében Bécsbe érkezett és egyenesen a Magyar Házba ment, ahol Lukács és Beöthy miniszterek és Stetina államtitkár keresték fel és hosszasan értekeztek vele. Délután fél háromkor a magyar miniszterek és Stetina államtitkár a külügyminiszteriumba mentek, ahol Aehrenthal elnöklésével közös miniszteri értekezlet volt, amely hat óra után ért véget. Az értekezleten kizárólag a bosnyák vasut ügyét tárgyalták. Holnap a magyar miniszterek szakmunkatársaikkal dolgoznak délelőtt, délután befejezik a közös miniszteri tanácskozást és még az éjjeli vonattal haza utaznak. Khuen valószínűleg meggy kihallgatásra a királyhoz. Annyi bizonyos, hogy az audiencia a király külön felszólítására történik meg.

— Az osztrák kormányválság. Bécsből táviratozzák: Gautsch báró miniszterelnök hétfőn megjelenik a királynál s beadja az egész kabinét lemondását s az uralkodó újból őt fogja megbízni kormányalakítással. A miniszterium legtöbb tagja megváltik tárcájától s csak Stürgkh gróf, Hohenburger, Zaleski és Georgi maradnak meg helyükön. A csehek két tárcát kapnak.

— Az állami gyermekmenhely igazgatósága tudvalevőleg gyermekgondozónői tanfolyamot rendez, mely a napokban kezdődik. A tanfolyamra még két ingyenes hely van üresedésben. Jelentkezni lehet a gyermekmenhely igazgatóságánál a délelőtti órákban.

— Elárverezett csődtömeg-árak. Ma délelőtt nagy értékű árak kerültek árverés alá Rosenberg Miksa dr. aradi ügyvéd Andrassy-tér első szám alatt lévő irodájában. Rosenberg dr. ugyanis tömeggondnoka a Frank L. András aradi kereskedő ellen elrendelt csődnek és az ügyvédi iroda emiatt alakult át egy fél napra árverési helyiséggé. A csődből tudvalevőleg bűnpör keletkezett és Frankot le is tartóztatták. Schmelzer Antal kereskedőt szintén bevonták a bűnpörbe, mert az a gyanu merült fel ellene, hogy ő is segített a Frank által rendelt nagycsomó árak eltitkoltásánál és el is zálogosított árakat Temesvárott. A bűnvizsgálat során Schmelzernél egy csomó zálogcédulát lefoglaltak, amelyek a Temesvárott elzálogosított árakról szóltak. Schmelzer bevallotta a vizsgálóbíróknak, hogy tényleg ő zálogosította el az árakat, de azok a Frankéi voltak. Erre a vizsgálóbíró kiadta a zálogcédulákat Rosenberg dr. tömeggondnoknak, aki azokkal kiváltotta a portékákat. Ezek ma kerültek árverés alá. A különböző finom selyem és egyéb rőfősárak csaknem úgy kerültek árverés alá, ahogyan a gyárból utnak indították azokat. Ugyanis Frank meg se hagyta melegezni az árakat a boltjában, hanem mindjárt küldte a zálogházba. A mai árverésen élénk érdeklődés mutatkozott. Az árakat huszezer négyszáz koronáért Printz M. és társa aradi cég vette meg.

— Kérelem. Önök mindnyájan kedves boldog embertársaim, kik hosszú nyári pihenés után most rakogatják rendbe szép meleg otthonukat, e munka közben ezer kedves emlék kerül finom kezeik közé. Nagyanyáiktól megmaradt levendula illatu apróságoktól kezdve az utolsó bárlól megöröztött táncrendig ezer és ezer édes, bus emléket támasztva lelkükben. Kedves tevékenységük közepette bizonyára kezükbe akad az az igénytelen kis persely, mely a tél folyamán lakásuk legszebb ékessége leendő. Hiszen e kis persely a könyörületesség szolgálatában áll és arra van hivatva, hogy a beléje gyűjtött fillérek hozzánk legközelebb álló embertársainkon, városunk szegény sorsu tudósbetegein segítsen. Ne feledkezzenek meg ezekről és halgassák meg ezen szerény perselynek Önökhöz intézett könyörgését: „Két fillért a tudósbetegeknek kér az Aradvárosi vörös kereszt egyesület.” Szenvedő embertársaink nevében: Wadowsky Gusztávné.

— Gyalog a világ körül. Aradnak érdekes vendége van: világgörül gyalogutjában ma érkezett Aradra Fibinger Gyula budapesti mérnök. Frieberger hat év előtt Svájcban fogadott arra, hogy tizenkét esztendő alatt gyalogszerrel bejárja mind az öt világrészt. 1904. óta van uton a kalandos hajlamu ember és még hat esztendőt kell gyalogolnia. Aradon tartózkodása alatt épügy, mint egész utján levelezőlapok árusításával tartja fenn magát.

— Lubomirsky herceg erdővásárlása Arad megyében. Ma röviden beszámoltunk arról, hogy Lubomirsky Casimir lengyel herceg megvásárolta a kazanesdi erdősegeket. Mint ma megtudtuk, a kazanesdi telek kiterjedése 4900 hold, csupa őserdő. A vételár közel hat millió korona. Ez a hatalmas erdőbirtok évek óta vándorol kézzől kézre. Eredetileg Schweiger József volt, akitől Csáky gróf vette meg, aki viszont társult Meisl Samuval a kitermelés végett. Azonban nem volt elég tőkájük a hatalmas erdősegek kiirtásához s ezért néhány évi eredménytelen kísérlet után eladták a birtokot az Országos Magyar Vasutas Takarékpénztárnak, amely az erdők értékesítésére külön részvény társaságot alakított a Nagyhalmágyi Értékesítő r. t. címmel. A társaság most eladta a busz millió korona vagyonnal rendelkező Lubomirsky hercegnek, de olyan feltétel mellett, hogy köteles az erdőt legkésőbb tizennyolc esztendő alatt kitermelni. Ha az erdőt letarolják, akkor a tulaj József főherceg tulajdonába megy át, aki azt a részvénytársaságtól olyan kikötéssel vette meg, hogy legkésőbb 18 év alatt birtokba veheti. A herceg az erdők kihasználása céljából iparvasutakkal hálózza be a hatalmas területet.

— Zavargások a szandzsákban. Üszkübből jelentik: A minap az egész európai sajtót bejárta az a hír, hogy Szerbia a novibazári szandzsákot okkupálni készül s e végből a határon katonai előkészületeket tesz. A hír, melyet akkor megcáfoltak, nagy izgatottságot keltett a szandzsák lakosságában s ennek mohamedán része, az ipeki, prisztinai és prizrendi albán törzsektől támogatva, már fegyverkezik is az esetleges beavatkozás ellen. Növeli az izgatottságot az a hír, hogy a török kormány a szandzsák védelmére behívta a gyakovicai és a mitrovicai tartalékosokat és hogy Boszniában a szerajevó—visegrádi vonalon megszüntették az áruforgalmat, mivel e vasútvonalon katonaságot szállítanak a novibazári határra. Mind e hírek következtében a legutóbbi napokban az izgalom oly fokra hágott, hogy a szandzsák mohamedán lakossága napról-napra támadásokat intéz a novibazári szerb falvak lakosai ellen s e támadások sok helyütt véres erőszakig mennek. Grobnica faluban a mohamedánok az egész szerb lakosságot kikergették s több mezei őrt megöltek. Vojsalicában, Krujinán, Szopolnicán és Koszovopoljén az albánok megsarcolták a keresztény szerb lakosságot, a monasztiri vilajetben fekvő Porecs és Topolnica falvakat pedig körülfalták. A török hatóságok tehetetlenek e támadásokkal szemben s még a közönséges rablásokat és gyilkolásokat sem merik megtorolni, mert attól tartanak, hogy szigorú föllépésükre a nem rég elfojtott albán lázadás újra ki fog törni.

— Kik nem fizetnek hidvámot? Az államvasuti alkalmazottak tömegesen kértek hidvámmentességet az aradi rendőrkapitányi hivatalnál és minthogy a vasut tisztviselőire nézve a vámmmentességet a közigazgatási bíróság megállapította, a kapitányi hivatal az alkalmazottaknak is me adta ezt a kedvezményt. Varjassy Lajos polgármester a rendőrség intézkedése ellen felebbezést adott be a közigazgatási bírósághoz, amely most leérkezett ítéleteiben a rendőrség intézkedéseit hagyta jóvá.

— Barth Lajos a trónjavesztett portugál királynál. Barth Lajos a „Csodakönyv” világot járó aradi gazdája ismét hírt hallott magáról. A világhírű emberek és uralkodók fáradhatatlan keresője arról számol be aradi ismerőseinek, hogy autogramm-gyűjteményébe sikerült egy újabb aláírót besoroznia. Manuel portugál exkirály a Barth Lajos könyvének ez idő szerint utolsó aláírója, akit a vendégszerető angolok földjén száműzetésben, richmondi kastélyában látogatott meg. Detektívek őrzik a Richmondban elzárkózott exkirályt, aki még újságírókat sem akar látni, hanem Barth Lulut — mit tesz a csodakönyv! — mégis fogadta, amit a szenvedélyes autogramm-gyűjtő annak tulajdonit, hogy Amália királynő, aki két év előtt írta be nevét Barth könyvébe ajánlotta őt fia, Manuel figyelmébe. A portugál Manuel különben Barth Lajos pontos adatai szerint a 851. autogrammot írta be a királyi méltóságát jelentő R betű kíséretében a könyvbe. Barth Lajos különben rengeteg reményekkel van eltelve. Amerikába készül és azt reméli, hogy ott legalább harmadfél milliót kap valamelyik multimilliárdostól autogrammkönyvéért. És ha meglesz a harmadfél millió — így igéri — akkor fél millió koronáért új színházat építtet Aradnak. Az új aradi színház régi pium desiderium is valószínűleg elég sokára valósul meg anélkül is, hogy Barth Lulu félmilliójára várának az építésével.

— Vonatkisiklás. A budapest—aradi vonalon ma délelőtt kisiklott a 647. számú gyorsvonat és Meade állomásnál annyira eltorlaszolta a sínpárt, hogy a vonatok csak nagy késéssel közlekedhettek. Már a déli gyorsvonat késéssel érkezett meg Aradra, az éjjel fél 11 órakor érkező gyorsvonat pedig, miután az utasokat Szolnok előtt átszállással kellett keresztülvinni az eltorlaszolt és megrongált pályán, másfél óra késéssel érkezett meg éjjel után.

— **Hirtelen halál.** Ma reggel nyolc óra-kor a Kölesy-utca 9. számú házban, Blázi Istvánné lakásán hirtelen rosszul lett és néhány pernyi szenvedés után elhunyt Reiner Ede órásmester. A hatalmas termetű és örökké vidám kedvű iparos városszerető ismert ember volt, akit épen reggelizés közben ért utól a halál. Az éjszaka még rendes társaságával a legjobb kedvben játszott billiárdot egy kávéházban és mint évtizedek óta, ma is kora reggel már üzletében dolgozott és onnan ment át a Kölesy-utcaba reggelizni. Az ötvennyolc éves férfit agyszélhűdés érte. A rendőrség részéről megjelent Beretz Ferenc kapitány ügyeletes rendőrtiszt és Kabdebó György dr. tiszti orvos és miután megállapították a már beállott halált, elszállították a holttestet a lakásból. Reiner élénk részt vett a politikai mozgalmakban, de semmire sem volt annyira büszke, minthogy az ő akarata szerint igazodik az egész város, lévén ő Aradváros hivatalos órájának az igazgatója. Temetése holnap lesz.

— Olyan emberek, a kik gyakran szenvednek étvágytalansághoz, gyomorrontásban, vagy általában emésztési zavarokban, naponként vagy 3 évökánálnyi természetes Ferencz József keserűviz használata által nagyon nagy könnyebbéget szerezhetnek. Kénsavas sókban való rendkívüli gazdagsága folytán a valódi Fe. enez Józsefviz használata mindenekelőtt oly esetekben ajánlatos, ahol arról van szó, hogy a gyomorba csak csekély folyadékmennyiségek jussanak! A világ legelső szaktekintélyei ajánlják. Az összes gyógytárakban és a jobb fűszerüzletekben eredeti 1 literes palackokban árusítják. 24—XV.

— **Báró mint család.** Nem mindennapi esetet jelentenek Szegedről. Széles József dr. szegedi ügyvéd a Szegedi Friss Újságban apró hirdetést tett közzé, amelyben udvarost keresett, aki a házban a most már nagykalapu hölgyekké előlépett szobaleányokat helyettesítene. Jelentkezett is három-négy, többé-kevésbé jóképű fiú. De a negyedik jelentkező, egy kopottas ruhájában is jómodoru, öntudatosan szerény ifjú annyira megtetszett az ügyvédnek, hogy már alkalmazni akarta. De előbb szóbaállt vele:

— Hát maga vállalkozik fa- és szénhor-dásra is?

— Vállalkozom.

— Felsőpri az egész lakást.

— Felsőpróm.

— És tisztán tartja az ablakokat.

— Tisztántartom.

— És megígéri, hogy a szakácsnénak nem kuzinál.

— Megígérem.

— A cigarettához nem nyul? Ha épen dohányozni szeretne, legfeljebb kér.

— Nem dohányozom, nem iszom és hajnalban kelek.

— Hát milyen fizetést kér?

— Teljes ellátást és havi harminc koronát. Borraival nem igénylek.

— Mutassa a munkakönyvét?

— Nincsen munkakönyvem, még nem szolgáltam.

— Hát hogy hívják?

— *Báró Sch . . . n.*

— Hogy lehet az, hogy mágnás létére nem tanult valamit, vagy nem ment mesterségre.

— Hát én mindig bíztam benne, hogy a főrangú világ nem fog végkép elejteni. Most aztán elhatároztam, hogy nem várok, nem reménykedem és nem bizakodom többé, hanem megfogom a kassa-kapa nyelet ott, ahol tudom.

— Az isten adjon erőt az elhatározásához, de lássa, én a legjobb akarat mellett sem alkalmazhatom.

— Akkor elmegyek napszámosnak, mert ha a munka nemesít, a napszámos munka se ejtethet cserbát a báróságomra.

— Tökéletesen igaz van, de nekem is igazam van abban, hogy ne a báró keressen munkát, hanem a munka szükségétől, vagyától és komolyságtól áthatott ember. Ön most már eljutott erre a világnézetre, de én, sajnálatomra, nem fordíthatok arra figyelmet, hogy kipróbáljam.

— Felhívjuk az olvasó közönség szíves figyelmét a Csapke Áruházak mai lapunkban közzétett érdekes hirdetésére. 5927

— **Arad és a halottthamvasztás.** Megirtuk, hogy a városi közegészségügyi bizottság legutóbbi ülésén hozott határozatával megszürette a tanácsnál az Aradon létesítendő fertőző kórház ügyében a tanáchoz benyújtott memorandum elintézését. A bizottság átiratával ma foglalkozott a tanács s kimondotta, hogy míg az általános kórház létesítésére megindult tárgyalások be nem fejeződtek, addig a fertőző kórház kérdésével nem foglalkozik. — Ugyancsak a közegészségügyi bizottság irt át a tanácshoz, hogy a halotttétő ügyét vigye be a törvényhatósági bizottság a közgyűlés elé, még pedig azzal a javaslattal, hogy a város szólítsa fel az ország összes törvényhatóságait a halotttétők törvénybeiktatását kérő parlamenti feliratok küldésére. A tanács Sarlot Domokos főkapitány, Tisch Mór dr. főorvos és Virágh Lajos főmérnököt álló bizottságnak adta ki, hogy ezek keressenek más megoldási módot, mert a főkapitány véleménye szerint előbb társadalmi uton készítendő el a talaj az eszme megkedveltetésére és csak azután járhat sikerrel az akció.

— **Lopás a Minorita-templomban.** Az aradi rendőrség ma letartóztatta Kis Mihály rovtmultu, foglalkozás nélküli 21 éves napszámost. Kis a múlt szombaton szabadult az aradi ügyészség fogházából és szabadulása után néhány órával délután 5 órakor bement a Minoriták templomába, mely zsufolva volt hívekkel, akik Glattfelder püspök prédikációját hallgatták. A fiatal ember buzgó imádkozást szimulálva feltűnés nélkül kilopta Flesch Klára aranyláncos csüngő aranyóráját és nyomban el is zálogosította. A megindított nyomozás során megállapították, hogy az aznap szabaduló Kis követte el a lopást és az éjszaka csavargás közben ráakadt rendőrőrsjára elfogadta.

— **Karácsonyi ünnepek közeledtével felhívom az uri közönség szíves figyelmét legmodernebb gépekkel felszerelt fényképészeti műtermemre.** Ajánlom a fotóművészet legújabb kiviteleit u. m. mattalbumiu, pigment, gummi nyomat és olajfestményeimet, ugyancsak aquarell és pastel képeimet a legművésziesebb kivitelben. E téren külföldön szerzett tapasztalataim garanciát nyújtanak, hogy módomban van a legkényesebb igényeket is legjobban kielégíteni. Felvételeket naponta délután 5 órától villanyvilágítás mellett eszközök, melyek azonban a nappali felvételtől meg nem különböztethetők. Béli sáisonban előzetes bejelentés mellett este 10 óráig készséggel rendelkezésre állok. Szíves pártfogást kérek, kiünő tisztelettel Kossak Sándor cs. és kir. udvari fényiroda tulajdonosa. 5119

— **Felhívás a telefon előfizetőkhez.** A nagyváradi posta- és távirda-igazgatóság által 39566/1911. szám alatt a telefon előfizetőkhez intézett köriratban foglaltakat, amidőn az előfizetők szíves figyelmében hozom felkérem, hogy telefon beszélgetés alkalmával csak akkor csengessenek, ha a központot felakarják hívni s ha a beszélgetést elvégezték. Ha a két időpont között csengenek, azt eredményezi, hogy a központ a kapcsolást szétválasztja s beszélni nem tudnak. Viszont, ha a beszélgetés befejezése után nem csengenek, azt eredményezi, hogy a központ a kapcsolást nem választja szét s akkor a központot újból meghívni nem tudják. Minthogy a hivatalnak az itt elmondottakhoz szigorúan kell ragaszkodni, az előfizetők csak a maguk és a gyors kapcsolás érdekében cselekedzenek, ha a csengetésre figyelmet fordítsanak. Az aradi postahivatal főnöksége.

— **Cirkusz Aradon.** Barum nagy amerikai vadállat cirkusza folyó évi november hó 1-én Aradra érkezik és még aznap este kezd meg a Béla-téren előadásait. A műsoron elsőrangú állatszeliiditők ragadozó állatokkal való mutatványai és kiváló attrakciók szerepelnek. Ugyancsak naponta nemes fajlovakkal előadások tartatnak. A cirkusz 6 napig marad Aradon.

— **Birtokcsere.** Az elmúlt napokban Aradon a következő birtokváltások történtek: Bordás István és neje eladják az aradi Deme-ter utca 63. sz. házat 6600 k.-ért Bogdán Albert és nejének. — Schaberger Fülöp Jakab és neje eladják az aradi Sarló-utca 10. sz. házat 4500 k.-ért Bordás István és nejének. — Laczkó Péter és neje eladják az aradi Mihály-utca 2. sz. házat 5600 k.-ért Moesán Józsa és nejének. — Kulcsár Józsefné eladja az aradi Aranykéz-utca 21. sz. házat 10000 k.-ért Vandracsek Ignác és nejének. — Buchwald Ödön és tulajdonos társai eladják az aradi József főherceg ut 13. sz. házat 65000 koronáért Hónigesz Nándor és nejének. — Hendl Ödön eladja az aradi Szt. Pál-utca 4. sz. házat 16000 k.-ért Kniss Pálnénak. — Zopota János és neje eladják az aradi Közép-utca 17. sz. házat 3400 k.-ért Stanity Marcu és nejének. — Koritsnuszky Berta és tulajdonostársai eladják az aradi Batthyány-utca 33. sz. házat 58000 k.-ért Dr. Etes Béla és Bing Hugónak.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 25-én a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: **Született:** Trevisán Antal mézszárossegédnek Gyula nevű fia, Doka János fékezőnek Iona nevű leánya, Veliciu Romulus dr. ügyvédnek Zsófia nevű leánya, Birkenhoner Miklós keraskedőnek Sarolta nevű leánya. — **Meghalt:** Doka Iona 1 napos leány, Vig János 1 éves fiú, Reiner Ede órásmester, 58 éves. — **Házasságot kötött:** Brassay Ernő városi tisztviselő Sütő Máriaival, Göncz József bádogos Pálfy Erzsébettel.

— **Elvesztett a Szabadságtérnél a főtérre keresztül a Nádor-utcaig egy fulbevaló fehér gyöngy.** A becsületes megtaláló illő jutalomban részesül Etes Ármán üzletében.

— **Női kalapdivatterem.** Legújabb modellű, bécsi és párisi őszi és téli divatkalapok legnagyobb választékban, legelőnyösebben *Grünblatt Antónia kalapdivatteremében Szabadságtér 11. szám (Glück huscsarnok-épület)* szerezhethetők be. 4561

— **Reklám kirakatok Aradon.** Csak a fővárosban láthatók olyan célszerű és vonzó kirakatok, mint most Fischer Simon nagyáruházában Aradon, Szabadság-tér 12. sz. alatt. Az utcai és kapu alatti, ujonnan berendezett páratlan olcsó árakkal és ezerféle cikkel ellátott 40 kirakat valóban minden vevő figyelmét magára vonja és nem csoda, hogy az olyan ügyesen vezetett áruházat mindenki szívesen felkeresi. 5131

— **Elegáns felöltők.** Saját érdeke a n. é. hölgyközönségnek, hogy mielőtt őszi vagy téli kabátot vesz, tekintse meg dusan felszerelt raktárunkat, hol a legnagyobb választékban található a legelegánsabb felöltők. György Menyhért és társa Arad, Andrassy tér 8. sz. Telefon 855. Kérjük 29. oldalon levő hirdetésünket elolvasni. 3751

— **Gaedicke bankházának (Budapest Kossuth Lajos-utca 11.) szerencsése örösi.** A legutóbb befejeződött sorsjáték VI-ik osztályában szerencsés ügyfelei ismét megnyerték a 605.000 koronás nagy jutalmat. Az országban levő gyűjtődék közül Gaedicke bankháza dicsekedhetik a legnagyobb nyereményekkel. 6815

— **Tüdőbetegek ambuláns kezelése.** Specifikus (oltásos) kezelés. Könnyebb esetekben fennjárólág is. Róth Kálmán dr. orvos, Tamasvár, Batthyány-utca 2. sz. Rendelőórák: d. e. 8—10 d. u. 2—4-ig. Telefon 918. Súlyosabb, fekvő kezelést igénylő betegek kényelmes betegszobát kaphatnak. 4967

SALVATOR kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, közhvényknél, cukorbetegségnél, vörhenyknél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. — Természetes vasmentes savanyuviz.

1909

g Kapható ásványvizkereskedésekben és gyógyszerárakban. SCHULTES ÁGOST Selye-Lipóci Salvaforrás-vállalat, Budapest, V., Rudolf-utca 8.

— Női zenekar a Gambrinusban ma és minden este ének- és hangversenyt tart. — Biró Irén gordonka és Naményi Jenő hegedűművész közreműködésével vasárnap- és ünnepnapokon délelőtt 10 órától 1 óráig, délután 6 órától. 5232

— Van szerencsém a hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy külföldi tanulmányutamból visszatértem a legújabb angol és francia divattal gazdagodva. Az angol munkákra Berlin egy legelőkelőbb szalonjából egy szabászt szerződtettem. Továbbra is a hölgyközönség szives pártfogását kérem, teljes tisztelettel Maison Kurzer Arad, Forray-utca 4. 5248

— Felsívjuk t. olvasóink figyelmét az Amerikai cipőrézvénytársaságunk lapunk mai számában megjelent hirdetésére.

— Deutsch Sándor okl. táncitanító 1911. évi november hó 15-én kezdi meg második táncanfolyamát az Ipartestület dísztermében, melyre beiratkozni már most lehet a táncintézetben, vagy Bercesényi M.-u. 18. sz. alatti lakásán. — Külön délutáni ifjusági diák kolon. 5237

— Műhímezési kiállítás és tanfolyam. A Singer Co. varrógép részvénytársaság (József főherceg-ut 9, a lutheránus templommal szemben) az eredeti Singer varrógépeken készített műhímzésekből kiállítást rendez november 1-től kezdve a Hasszinger-utcai női ipariskola egyik termében. — Ugyanott tanfolyamot is tart, melyen díjtalanul taníttatja vevőit lapos himzés, zsinór- és monogram himzés, smirna himzés, applikáció úr- és áttört munkák végzésére, úgy fehérnemű, mint harisnya stoppolásra is, stb. Ugy a kiállítás megtekintése, mint a tanfolyamon való részvétel díjtalan. 5218

— A hölgyközönség figyelmébe! Az urfi hölgyközönséget értesítem, hogy Szentpál-utca 8. alatt egy angol és francia női ruha műtermet nyitottam, ahol a legújabb divatlapok szerinti női kosztümöket és felöltőket legújtanóssabban készítek. Becses pártfogásáért esedezik Szauerland Andor. 5025

— „Idegesség elleni védekezés“-re orvosi tekintélyek a közismert Salvátor gumisarkot ajánlják, mely csodás ruganyosságával a mozgás okozta rázkódást gyöngíti és azonkívül könnyed, rugékonny járást biztosít! Utalnak lapunk mai számában megjelent hirdetésünkre.

— Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk *No vák Rudolf* fogműtermét Arad Tököly tér 7. szám alatt, I. emelet. November 1-től Szabadság-tér 5-6 dr. Kronstein-báz.

— Egy Kárpáti féle fejfájás elleni pastilla 5 perc alatt megszüntet mindenféle főfájást. 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárában Arad, Boros Béni-tér. 4676

— Virágkoszoru. B. vevőimnek és a n. é. közönségnek szives figyelmébe ajánlom mindszentekre a legújabb élő és preparált virágkoszorukat a legelőcsőbb árak mellett. Szives pártfogásért esedezik: Pauzár Sándor kertész, virágkereskedése Arad, Weitzer János-u. Uj leányiskola. 5024

— Kwizda féle szabadalmazott kautsuk horzsszalagok lovak részére. Ezen horzsszalagok kiválóóságának bizonyítékul szolgáljon az a körülmény, hogy ezek kiváló szaktekintélyek tudományos műveiben a legmelysebben ajánlatnak Dr. Zürn F. A. udvari tanácsos, tanár, Leipzigban kiadott „Löffelzerlegung“ című művében bővebben szól a Kwizda féle szabadalmazott horzsszalagról és óvókészülékek ló-lábak részére és azokat teljes elismerésben reszesíti. Benedikt Neidhard cs. és kir. főállatorvos által kiadott „Oktatás a lóisméről“ című művében, valamint Koch A. cs. kir. ker. állatorvos „Állatgyógyászati Encyklopädia“-ban a Kwizda-féle szab. gummi horzsszalagok mint kiválóan alkalmasak lesznek felemlítve. A Kwizda Ferencz János cég Korneuburgban Bécs mellett, kívánatra ingyen és bérmentve küldi meg szép képes árjegyzékét.

— Hölgyek szives figyelmébe. Értesítjük a n. é. közönséget, hogy legújabb modellű őszi és téli bécsi és párisi kalapjaink dus választékban megérkeztek, kérjük azok szives megtekintését. Schweiger és Békés női kalapdivatterme Andrassy-tér 20. 4707

— Geréb dr. oji szemináiumra Kolozsvár Farkas-utca 5. szám. (A régi színház mellett.) Kiváló sikerrel készít elő jog és államtudományi szigorlatokra, alap és államvizsgákra, ügyvédi és bírói vizsgára, igen jutányos díjazásért. Három hónap alatt doktorátushoz juttat. A Székely-féle javaslat küszöbén vegye mindenki igénybe ez intézet segítségét. Tájékoztatót bérmentve. 4821

— 60 kötet könyvet havi 1 K. 40 f.-ért (Vidékre 2 korona 40 f.-ért) és 180 hangjegyet havi 2 K. 40 f.-ért ad kölcsönbe Kerpel Izsó kölcsönző-intézete helyben és vidékre is. E cég vásárol egész könyvtárakat. 4871

— Francia likörök legbiztosabb készítésére — házilag — a liköraroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 4510

TARKASÁGOK.

(Két vers.) Nagyon unatkozik az urfi. Cigaretta a szájába, hanyatfekszik a diványon, lába égnek áll. Végre jó eszméje támad. Becsöngeti a kocsisát s kérdi tőle:

- Tudsz-e verselni Miska?
- Nem hallottam soha.
- Nahát hallgass ide, így néz ki egy vers: Hallod-e te Csalanári Miska
- Szeret a te hugod engem Mariska
- Tudod ez vers, de azért nem igaz. Na most mondj te egyet.

Töri a fejét Miska, szabadkozik, hogy ő nem tud ilyen szépet mondani. De az urfi nem hagy neki békét.

- Végre nagy izzadás közt kiböki a Miska:
- Megkövetem a nagyságos urat. Szeret engem a nagyságos asszony.
- Az urfi nagyot nevet, aztán rákiált:
- Te, hiszen ez nem vers.
- Röhögve feleli a paraszt:
- Nem baj, de igaz.

(Akasztófa humor.) Az aradi járásbírósnál történt.

- Maga pofon ütötte a szomszédját és még kártérítést kér? — mendja a bíró a panaszosnak.
- Igenis tekintetes bíró. Mert tetszik tudni, amikor a pofont adtam, a kezem csuklója kiugrott a helyéből és két hétig nem bírtam dolgozni...

(A szorgalmas leány.) Egy aradi kisasszony, aki ügylétezik nagy barátja a változatosságnak, nemrég harmadszor jegyeztette el magát. Ugyanis amikor néhány heti jegyesség után valami kellemetlen hírt hall a vőlegényéről, azonnal visszaküldi, helyesebben visszadobja a jeggyűrűt.

Legutóbbi eljegyzése alkalmával két úrnikeje beszédbe elegyedett és természetesen a bájos unokahugokról folyt a szó.

- Milyen érdekes, hogy már harmadszor jegyik el azt a leányt.
- Amire a másik boldog szemforgatás között felelte:
- Mindig mondtam én, hogy ez a leány különösen szorgalmas teremtés.

a 20. század varrógépe.

Csakis cégünk üzleteiben vagy azok ügynökei útján vásároljunk.

Singer Co. varrógép részvénytársaság.

Arad, József főherceg-ut 9. (Lutheránus templommal szemben.)

Egy a fehérneműtömashez való utasítást tartalmazó füzet bárkinek ingyen kiadatik.

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradváros élelmiszer üzlete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 28

Megirtuk, hogy a gazdasági szék ellenzése dacára a tanács nem ejti el a d'ágaság elleni küzdelem egyik leghatásosabb eszközét és a városi élelmiszer árusítás eszméjének megoldásával továbbra is foglalkozik. Ma tartott ülésén hosszabb vita után elhatározta, hogy nem ugyan a maga hatáskörében, de a törvényhatósággal karöltve akarja lehetővé tenni, hogy Aradváros közönsége a téli fagyok beálltával már ole óbb burgonyához jusson és ezért javasolni fogja, hogy a közgyűlés hatalmazza fel a tanácsot burgonyakészletek beszerzésére és bizza meg annak eladásával. Lócs Raszó gazdasági tanácsnok, miután megismertette a tanácsot az ügyben eddig történetekkel és elmondotta, hogy közvetítők ajánlottak arra, hogy hat korona ötven fillérért szerezzék a város részére burgonyát és hogy Funkelstein József raktárhelyiséget is hajlandó a város rendelkezésére bocsátani, azt javasolta, a tanács határozza el a burgonya vételeit és elárusítást és erre a célra szavazzon meg 6000 korona előleget.

Lócs úgy kontemplálta az árusítást, hogy az a raktárban történék, még pedig hetenként kétszer beszerzési és hetenként előre meghatározott áron. A börze ár nem vehető tekintetbe. A tanács nem ezt a végrehajtási módozatot tartja helyesnek és Varjassy Lajos polgármester, valamint Vannay Gyula tanácsnok helyesebbnek tartják, ha a város a piacon árusít és így közvetlenül folyik be az árszabályozásra. Az elárusítás különösen december, január és február hónapokban történék nagyobb mennyiséggel, mert ekkor a piaci árak a legabnormálisabbak és ha a város elakarja kerülni, hogy a kiskereskedőnek versenyt teremtsen, akkor a bevásárlásnál arra kell törekednie, hogy az árut közvetlen a termelőtől szerezzék be, ami csak úgy történhetik meg, ha nagyobb mennyiségben vásárol és ezért a tanács szükségesnek tartja, hogy a törvényhatósági bizottság rendelje el az akcióhoz szükséges pénz kiutalását.

Meghírságot hitközség. Az aradi szerb hitközség a Mikes Kelemen utcában épített palotájára lakhatási engedélyt kért. Az építészeti bizottság helyszíni szemlét tartott és azt látta, hogy a házulajdonos hitközség a három utcára szögelő palota körül a járdát nem aszfalttal, hanem betonnal burkoltatta. A tanács a bizottság javaslata alapján a lakhatási engedélyt megadta, azonban a járdákat nem veszi át és 50 korona pénzbüntetéssel róttá meg a hitközséget.

Bakács Miksa

angol női divat-terme Arad, Kazinczy-utca 12.

NEUMANN M.

uri szabó

cs. és kir. udvari és kamarai szállító

férfi-, fiu- és leánykaruha telepe
Arad.
Oszi és téli nagy képes árjegyzéke megjelent.

Kívánatra ingyen és bérmentve 4247

SPORT.

+ **Pubertus-lovaglás.** Az aradi lovas és a kissentmiklósi lovaglós tüzérezeg osztály tisztikara november 3-án Hubertus-lovaglást rendez. Meet.: d. e. 10 óra 30 perckor a cs. és kir. 12. buszárlaktanya mögötti arad-szegedi vasútvonal átjárójánál. Ugyanaznap este 8 órakor társas összejövettel a Központi szálloda éttermében. A résztvevők külön meghívás helyett ezúton hívatnak meg.

+ **A „Ferencvárosi Torna Klub” football-csapata Aradon.** Nagy sportjelentőségű napja lesz holnap az Aradi Athletikai-Klubnak. Vendégül látja ez évben immár másodszor hazánk legelső footballozó egyesületének a Ferencvárosi Torna-Klubnak kombinált csapatát. Az AAK. csapata nagy változásokon ment keresztül az utóbbi időkben s csak az utolsó hetekben nyert végleges kialakulást formája, amikor is az első lépésekkel járó ingadozás után visszanyerte a bajnok csapat a mezőnyben való biztonságát s hihetileg holnap délután tesz a leghivatottabb keretekben tanúságot arról, hogy a legkomolyabb igyekezettel halsd a régi sikerekben gazdag uton. A Ferencvárosi Torna Klub e kombinált csapatáról csak a legjobbat írhatjuk. Tudása, játékmódora, technikája, támadásainak szépsége egyenrangú sok fővárosi első osztályú egyesületével s úgy itthon, mint a külföldön aratott nem egy nagy győzelme tette jogcsaltná vele szemben az elismerés legmagasabb nemét. **A F. T. K. összeállítása a következő lesz:** Fr. fz — Fekete, Geiser — Payer, Medgyessy, Kruszán — Szeitler, Blum, Pataky, Koródy II., Smóling. A budapesti csapat ma reggel érkezik Aradra, hogy pihenten álljon ki a délután pont 3 órakor kezdődő mérkőzésre. Jegyek a mérkőzés színhelyén, a Török Gábor-utcai sporttelepen kaphatók.

+ **Lóverseny Kisjenőn.** Holnap lesznek Kisjenőn a szokásos évi lóversenyek. A nevezéseket kitűnő eredménnyel zárta le a versenyintézőség és így egész biztos, hogy mint az előző években, úgy az idén is népes futamok fogják érdekessé tenni a versenyeket. A versenyek délután 2 órakor kezdődnek és 4 óra körül érnek véget.

+ **Munkások football mérkőzése.** November 1-én az AAK. Török Gábor-utcai sporttelepén két fiatal sportegyesület: a Temesvári Munkás Testedző és az Aradi Munkás Testedző football-csapatai mérkőznek. Mindkét egyesület dacára annak, hogy rövid idő óta áll fenn, szép fejlődést ért el s így a sport iránt érdeklődő közönségnek eléggé élvezetes játékot fog bemutatni a két csapat. A versenyről szóló falragaszokat holnap ragasztják ki.

+ **Országos Athletikai Viadal Aradon.** Az Aradi Testgyakorlók Köre által november hó 5-én rendezendő Országos Athletikai Viadala iránt a sportkörökben nagy az érdeklődés. Különösen a 120 yardos gátfutásban lesz méltó ellenfele a fővárosi versenyzőnek az aradi Mészáros (ATK.) akit legutóbb a két legjobb magyar gátfutó csak mellszélességgel tudott legyőzni. — A gerelyvetés (szabadfogás) számon pedig Mudin István a MAC. kiváló atlétája rekordjavítást fog megkísérelni. A két angol mériföldes síkfutásban Weiszhaus (BEAC.), Lovas (MAC) és Facinek, a pozeonyiek kiváló hosszútáv futója között nagyon érdekfeszítő küzdelem várható. A „Szel Ernő”-vándordíjáért. Az idén erős versengés ígérkezik, a benevezett egyesületek legjobb atlétái igyekeznek majd sorompóba állani.

+ **Az Aradi Testgyakorlók Köre a Temesvári Athletikai Klub országos atletikai viadalára** ma vasárnap délben (12.37) rándul át atleta gárdájával, s ezúton is felkéri összes tagjeit, hogyha valaki mint kísérő óhajt átrándulni, a vasútnál jelentkezék az egyesületi titkárnál. Az elnökség.

+ **A SzAK. football-csapata Aradon.** Az őszi football szezon már vége felé közeledik, azonban a forduló legérdekesebb eseményei csak most következnek. Szerdán, minden este napján találkozik egymással a délvidék két figyelemreméltó képeségű csapata, a Szegedi Athletikai Klub és az Aradi Torna-Egylet. A mérkőzést az AAK. Török Gábor-utcai sporttelepen tartják meg, délutáni három órai kezdettel.

Mit használjunk

hajhullás és fejkorpa

ellen

3611

Mint a hajhullás és korpaképződés leghatásosabb ellenszere a világhírű Dr. William Patterson-féle szagtalanított és többszörösen rectifioált petroleum kivonat van elismerve. Ezen kivonat a forgalomban

Dr. William Patterson American Hair Petrol

néven szerepel. Egy üveg ára 2 korona.
Kapható Aradon

Hánzu Nestor Vöröskereszt Drogeria

Weitzer János-utca 2. sz.

Magyarországi főlerakat: Barabás és Stefanovits droguisták, Budapest, Alagut-utca 5. szám alatt.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Az aradi értékpapírok árfolyama.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

— Arad, október 28.

Az aradi értékpapír piacon utóbbi időben bevált axioma, hogy minden napnak megvan a szenzációja. Ahogy az egyik papírosban az élénk üzlet megindul, néhány nap múlva egy másik elbanyagolt papírosra kerül a sor. Az elmúlt héten az Aradi Polgári Takarékpénztári részvény emelkedett gyors tempóban 15–20 koronával, de azért úgy az Aradi Első, valamint az Aradmegyei s az Aradi Ipar és Népbank részvényei sem voltak elhanyagolva. Az

Aradi Polgári Takarékpénztár részvényei emelkedésének egyes beavatottak biztonnal ismerik az okát, s azt hisszük, néhány nap múlva mi is megtudjuk.

Az egyes papírok árfolyamát a következő számok mutatják:

Aradi Első Takp.	2390—2400
Aradmegyei Takp.	2550—2565
Aradi Csanádi G. Takp.	1030—1040
Aradi Polgári Tkp.	275—280
Aradi Ipar és Népbank régi	655—660
Aradi Közp. Tkp.	200—205
Weitzer waggongyár r.	522—525
Aradi Közgazdasági bank	200 200
Aradi Általános Takp.	200—200
Aradi Kereskedelmi bank	200—200

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, október 28

Készáru.

Amerika 1/2-el olcsóbb Kínát, vételkedv korlátolt, 50 ezer mm. 10—15 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

Határidő.

	Dél	2 órai
	szárlat	szárlat
Rizs 1912. áprilisi	11.90	11.91 11.91—11.92
Rizs 1912. áprilisi	10.32	10.33 10.33—10.34
Tejger 1912. májusi	8.54	8.55 8.54 8.55
Zab 1912. áprilisi	9.69	9.69 9.55—9.56

— **Az ipari munkásházak.** A városszabályozási bizottság elkészítette a maga javaslatát az Aradon létesítendő ipari munkásházak ügyében. Hogy mint tervezi ez a bizottság a házak megépítését, azt többszörösen elmondottuk. A memorandum ma került a tanács elé s az átír a polgármesterhez es megkéri, hogy rövid időn belül hívja össze az ankétot, amelynek a feladata az lesz, hogy az említett memorandumban lefektetett elvek szerint, tehát szövetkezeti alapon a munkásság és az érdekeltség bevonásával megoldandó kérdés anyagi eszközeit teremtsen elő.

— **Országos statisztika az élelmiszerek áráról.** Az élelmiszer kérdés komplikált és minden társadalmi réteget érintő vonatkozásai nem ismereteseek a nagyközönség előtt, de még a tudomány sem mutat biztos utat például a mai néppusztító drágaság okai felderítésében és ezért az országos statisztikai hivatal arra vállalkozott, hogy a piaci élelmiszerek árhullámzásának nyilvántartására országos statisztikát készít. Egy atiratban az országos hivatal megkereste Aradváros tanácsát, hogy küldjön ki valakit Budapestre a november 3-án megtartandó országos értekezletre, amelynek az a célja, hogy a nagyfotosságu statisztika készítésének módjait megbeszéljék. A tanácsma tartott ülésében a gazdasági tanácsnokot delegálta.

— **Állatorvosi körök.** A hétfői megyei közgyűlésen újból és az eddigtil eltérően megállapítják a körállatorvosi körök beosztását. Idáig öt körállatorvosi kör volt, ezután azonban kilenc lesz és pedig Óthalom, Kürtös, Csermő, Medgyesegyháza, Alsósimánd, Kisjenő, Szemlak, Ujszentanna és Pankota központtal. Mind a kilenc körhöz a közeli kisebb községeket és pusztákat osztották be. A nagyobb községek — Elek, Világos, Gyorok, Pécska stb. — állatorvosi szolgálatát az állami állatorvosok látják el.

Braun M.

férfi- és fiugyermek-ruha áruháza
Arad, József főherceg-ut 3., (a Kosuth szoborral szemben.)

Nagy választék!!!

3902

Olcsó árak!!!

Külön osztály mértékszerinti rendelésekre.

EISER SÁNDOR

legrégibb és legnagyobb különlegességi üzlete világítási tárgyokban 4996

ARADON, Weitzer János-utca Minorita-palota.

Raktár mindennemű villanyvilágítás, légszesz, acetylen-csillárok, légszeszfűző és vasalási készülékekben. A magyar gáz-izzófény részvénytársaság (welsbachi dr. A. er Károly szabadalma) egyedüli elárúsítója. — Összes felszerelési cikkek (armaturák.) Kérem a nagy közönséget sziveskedjék megtekinteni ujonnan érkezett bel- és külföldi ujdonságaimat csillároknak és világítási fűvegárukban.

Maidt és Schrod

Arad, Andrassy-tér 17. (Reinhart-ház.)
 Férfi kelengye óriási választékban.
 Nagy raktár nyakkendő különlegességekben — Férfi felöltők, Raglanok és gummi kabatok 30 keronától. 2168
 Intézeti fiu kelengyek dus választékban.
 Szabott árak! — Szolid kiszolgálás! Városi és megyei telefon 785

A Temesvári Lloyd-Társulat
 terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.
 Távirati tudósítás.
 (Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)
 1911. október 28.

Buza (szokvány-minőség):			
76 kilogrammos	— — —	— — —	11.10—11.15
77	— — —	— — —	11.15—11.20
78	— — —	— — —	11.25—11.30
79	— — —	— — —	11.35—11.40
Buza (Temesvári keresk. áru):			
75 kilogrammos	— — —	— — —	11.00—11.10
Rosa	— — —	— — —	9.35—9.40
Arpa	— — —	— — —	8.45—8.50
Zab	— — —	— — —	8.65—8.75
Tengeri	— — —	— — —	9.00—9.10
Tengeri (uj)	— — —	— — —	7.60—7.65

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).
 — Október 28 —

Magyar aranyjárdék 4 ^o / _o	— — —	110.50
Magyar koronajárdék 4 ^o / _o	— — —	90.80
Magyar koronajárdék 8 ¹ / ₂ ^o / _o	— — —	79. —
Magy. földt. herm. kötvény 4 ^o / _o	— — —	91. —
Horvát-szlavon földt. herm. kötvény	— — —	92.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölesön	— — —	215. —
Tisszaszab. és szegedi sorsjegy kölesön	— — —	153. —
Oszt. járadék papírban	— — —	91.50
Oszt. járadék ezüstbe	— — —	94.50
Oszt. járadék aranyban	— — —	115. —
Oszt. koronajárdék 4 ^o / _o	— — —	91.35
1880. évi oszt. államsorsjegy	— — —	157. —
Oszt. magyar bankrészevény	— — —	19.80
Magyar hitelbank-részevény	— — —	839.25
Oszt. hitelintézeti részevény	— — —	643.25
Oszt. magy.-államvasuti részevény	— — —	732. —
20 frankos arany (Napoleonkor)	— — —	49.18
Wm. birodalmi márka	— — —	117.77 ¹ / ₂
London vista	— — —	241.07 ¹ / ₂
Paris vista	— — —	95.82 ¹ / ₂
30 márkás arany	— — —	23.54

Kőbányai sertéspiac.
 — Okt. 28 —

Október 27. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 150—152 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 158—160 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 166—174 fillérig.
 Sertéslétszám: 1911. évi október hó 25. napján volt készlet 29136 drb. — 1911. október hó 26. án felhajtott 188 drb. — 1911. október 26. án elazállított 583 drb. — 1911. okt. 27. napjára maradt készletben 28741 drb.
 A hizott sertésüzlet irányzata: csendes.

Felelős szerkesztő:
Bolgár Lajos.

NEMZETI SZINHÁZ

Vasárnap, 1911. október hó 29-én

Délután 3 és fél óraker mérsékelt helyárrakkal:

A kis szökevény.

Operetta 3 felvonásban. Irták: Seipmar Hicks és Harry Nicholis. Zenéjét szerzették: Monckson Lionel és Caryll Iván

SZEMÉLYEK:

Lard Coodl	Kulcsár L.	Gray Vinifried	Dióssy Nusi
Lady Coodl	Benkóné	Barclay	Huszár K.
Stanley	Vass Jenő	Paloni,	Cseh Ferenc.

Kezdeté délután 1/4 4 óraker.

Este 1/2 9 óraker rendes helyárrakkal:

A) bérlet A) bérlet

Milliárdos kisasszony.

Operetta 3 felvonásban. Francia eszme után írta: Lindau Karoly. Zenéjét szerze: Strausz József. Fordította Mé ei A

SZEMÉLYEK:

Stanley Ross	Ladiszlay J.	Feigenbaum	Gyöző A.
Betsy, leánya	Neorády D.	Torteitaub	Polgar S.
Pavicska Masa	H. Fekete A.	Haimath Évi	Dióssy Nusi.
Bolesláv	Vass Jenő.	Watson	Kulcsár L.
Basaréti	Dr. Beregi S.	Táncmester	Kahler K.
Véry Ákos	Huszár K.	Viktória	Tilgarné T.

Kezdeté este 1/2 8 óraker.

APOLLO SZINHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Oránia Magyar Tudományos Színház aradi színháza.

Ma vasárnap, 1911. október 29-én:

I. A láthatatlan ellenség. Nevettető.

Atkos szenvedély.

(Brennende Triebe) A Nordisk társulat legújabb szenzációs sláger képe. 1600 méter. A címzerepet Asta Nielsen játssa.

3. Firuli megnyerte a főnyereményt. Kacagató.

Előadások délután fél 3 órától.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. 1-ad hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél.

Saját zenekar.

Ruhatár. — Buffet.

URANIA

szegőfénykép színház.

(Börö Simegyi-utca I. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma vasárnap, 1911. október 29

1. Kis kerékpáros. Mulatságos. — 2. Erőmutatványok. Sport. — 3. Lélek rokonság. Humoros.
4. Átkos szenvedély (Brennende Triebe) 2 felvonásban. Asta Nielsennel.

Előadások a. n. fél 3 órától kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

Utolsó előadás este 11 óráig.

Hölgyek kéretnek a nézőtérén kárp nélkül megjelenni.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

NYILTÉR.*

Óras üzletemet felosztatván,

tudatom a n. é. közönséggel, hogy a nálam maradt órajavitásokat a szomszéd borbélyüzletben, Karagyna János urnál helyeztem el s ott az igazolt tulajdonosok átvehetik.

FOGEL GYULA óras.

A sárvári m. kir. tejjgazdasági szakiskola világhírű teavaja

Arad és vidékére mindennapi friss küldeményben miniszteri engedéllyel kizárólagosan kapható ZÁRAY GÉZA delikatesz kereskedésében. 5219

SALAMANDER cipők elárúsítása.

Oriási választék valódi amerikai VADASZ-CZIPŐKBEN.

A n. é. közönséggel tisztelettel közlöm, hogy a világhírű „SALAMANDER” gyártmányu cipők arad kizárólagos egyedárúsítását sikerült megszereznem. Forma, kiállítás és tartósság tekintetében a „SALAMANDER” cipők versenyen felül állanak, vételáruk pedig oly alacsony, hogy ma már mindenki kevés pénzért tartós és elegáns cipőt Egységárak: Hölgyek és urak részére 16 K. 50 f. viselhet. luxus kivitel 20 . 50 .

WEINBERGER JANOS, ARAD

elsőrendű cipőáruháza.

Tessék a kirakatot megtekinteni. Telefon 312 szám.

Egyéves önkéntesek

legujabb előírás szerint, legjobban és legolcsóbban felszereltetnek

Kolarits Nándor

Béni Magyarországi első és legnagyobb egyenruházati intézetben

Temesvár - Belváros, Mercy-utca 10. szám.

Árjegysék és költségvetéssel szívesen szolgálok. Legszolidabb kiszolgálásért cégem régi jó hírneve kezeskedik. 3907

1888. óta fényesen bevált

BERGER-FÉLE GYÓGY-KÁTRÁNY-SZAPPAN

G. Hell & Co. gyártmánya.

Kiváló bőrdiagnosztika Európában legelső államban 26-nyes eredményteliség alkalmazásuk

mindennemű bőrkiütések

köszvényes és pikkelysömör és egyéb kiütések, továbbá rezes orr, fagyselek, lábizzedés, fej- és szakálpikkelyek ellen. Berger kátrány-szappan 40 százalék fakátrányt foglal magában és 16-nyesen ellen a kereskedelemben fűző egyéb kátrány-szappanoktól. Működés borbajoknál alkalmazásuk a nagy hatású

Berger-féle kátrány-kénszappant

A bőrbőrkátrány-szappan gyanánt, a bőr tisztáltsággal ellen, a szemek 1 órá- és fejen való kiütés ellen, valamint mindennapi használatra mint fellümlőanyag mosó- és fürdő-szappan szolgál a

Berger-féle glicerín-pipereszappant

melyben 35 százalék glicerín foglalattik és a mely illatoztva van. Kiváló bőrpótló szerként használják továbbá kitűnő szőrtel

Berger-féle borax-szappant

Az pedig párszénok, napégés, fűszerek és más bőrbajok ellen.

Az északonként minden fajtából 70 fillér, használati utasítással együtt. Kérjen a vásárlásánál nyomatékosan Berger-féle kátrány-szappanokat, 5. borax-szappanokat, G. Hell & Co. gyártmányait és vigyázzon az itt ábrázolt védjegyre és a mellette levő cégjelzésre, mely minden címkén ott kell legyen.

Először Bécsben 1883-ban díszokmányval és a párisi 1900 évi világkiállításán arany éremmel.

A Berger-féle védjegy minden más gyógy- és higiénikus szappanot a hozzájuk mellékelte használati utasításokon fel vannak sorolva. Kaphatók minden gyógyszerárban és szaküzletben.

Nagyban: G. Hell & Comp., Wien, L. Fieberstr. 8. Magyarországi főraktár: Török József gyógyszer-tára, Budapest, Király-u. 12. Thalimayer és Seltz, Zrínyi-utca, Kochmeister Fr. utóda, Hold-utca 8. Weisner és Moser drogulisták, IV., Koronaherege-utca 9. szám. Detsányi Frigyes drogeria, Marok-köl-utca 2. Kiszálynban Magyarország összes gyógy-szerárában.

Arad: G. Földes Kelemen, Hajós Árpád és Hosszay Mátyás gyógyszerészek uraknál, Vojtek és Weiss droguerijában, Hegedűs Gyula üzletében. Andrassy-tér 15. és kapható az összes hazai gyógyszerárakban. 1427

Védjegy: „Horgony”.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pedig az

egy régióknak bizonyult házi szer, mely már sok év óta legjobb bedörzsolésnek bizonyult kőzvérségét, szárazságot és meghűléseknél.

Figyelmestetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan eredeti áruvet fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ár üvegekben K.-80, K.1.40 és K.2.- és úgyasólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszer-tára, Budapest. — K. Richter gyógyszer-tára az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5. n. —

4758

Következő ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába

Tömörkényi István: Bazarózsák, Schnitzler Artur: Eleven órák, Tolstoj: Az élő holttest, Gárdonyi G.: Hosszuhaju veszedelem, Kiss Zsigmond: Az isten háta mögött, Heltai: Színes kövek, Biró Lajos: Szolgák országa, A Fekete ostor és más novellák, Tábori Róbert: Kétféle igazság, Malonyai Dezső: Polgártársak, Szabóné Nógáll J.: Flirt, Szomaházy I.: A sas-utca, Bokor Malvin: Mintha álom volna, Lagerlöf Zelma: Arne ur kincse, Quiller Couch: A holt ember sziklája, Modern Franciák: A vénusz-hegyen, Szerelmes leányok, Bronson H.: A tenger aranya, Dr. Bauer Gábor: Egy színész nő kálváriája, Kétó: Legjobb pikáns viccek, Boothby Guy: A kalandorok királya, Lagerlöf Zelma: Szt. Veronika zsebkendője.

Németben: Zahn Ernst: Die Frauen v. Tannó Fontane Theodor: Frau Jenny Treibel, Lieblein Severin: Kismet, Wassermann Jakob: Der goldene Spiegel, Eldridge D. G.: Der Fall von Millbank, Ida Boy-Ed: Hardy von Arenbergs. Zobelitz Hans: Die herbe Gräfin, Hegeler V.: Der Mut zum Glück, Lauff Joseph: Marie Verwahren, Hermann Georg: Spielkinder, Rosner Karl: Die silberne Glocke, Stratz Rudolf: Für dich, Heimburg W.: Familie Lorenz, Halbe Max: Der Ring des Lebens, Schweriner Oskár: Das geraubte Bild, Gersdorff A.: Das Bild zu Sais, Ompeda G.: Maria du Caza, Hollaender F.: Das letzte Glück.

Köcsöndij, havonként 1 korona 40 fillér vagy kötetenként fizetve 10 fillér.

Vidék bérlok is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsöntári díj havi 2 kor. vagy fizetenkint 20 fill.

Legujabbak: Littmann: Házaló, Mozgó képek, Grósz: A ramázó, Füredi: Egy liba... két liba... Zerkovitz: Asszonykám adj egy kis kimenőt. Márkus: Éjjel ha kisüt a hold. Ringwald ur. Ki szeret nyáron? Stern Courquin: Zsuzsi pezsgő dala. Sipos: Laura dalok Baka — Baitz: Vándormadár, Zerkovitz: Kék róka. Vörös Ferkó: A ló, a ló, a ló. Grósz! Nem kö! Heinrich Berté: Kreolvér. Tájber: Mi nek turbékoltok. Tarnay: Turi Balog Marcsa. Zerkovitz: Fecském hova szállsz? Gilbert: Ártatlan Zsuzsi. Hetényi: Pásztor-dal, A sajtóhiba, A szultán zsebkendője, A zenélő óra, Hetényi Albert: Toncsi. Garni. Salgó: Az ajtó. Grósz A: Uri primás. Kerker: Goldfisch-Duett. Valahol a nagyalföldön.

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése

KERPEL IZSÓ,

könyv-, nyomdai és papír kereskedő és

481

Miért

Ne fogadjunk el Má-á-ást!!!

csak óriás

FEDÁK

Cipőcrém-et???

Mert szép fényt ad

Mert Elegáns tőle a lábbeli

4891

Mert

puhán tartja

Mert nem rongálja

Mert Vizhatlanná teszi

a bőrt

Mert a legkényesebb izlést kielégíti és

Mert egy

ÓRIÁS FEDÁK

cipőcrém, mely 4-szer annyit tartalmaz,

mint egy 30 fillér-ért más doboz

ebben a drága világban az egyedüli olcsóság.

Színházi prémezek

boák, muffok, kabátok, legjobb bevásárlási forrása

Beregszászy Lajos

divat-szűcs üzletében, Deák F.-utca 32. 5115

Segéd

a rőfös és fonal áru szakmából felvéte-
tik. Megkivántatik a magyar, német és román nyelv. Ajánlatok
Wohlberg Lipót,
Arad. 5182

788—1911. gsz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széké az 1912. évben szükséges honi kefékötő áruk szállítása iránt folyó évi október hó 30-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: árjegyzék szerint. Bánatpénzül leteendő 50 kor. készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1911. évi október hó 16-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Új üzlet! Új üzlet!

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy

Kapa-utca 42. sz. a.

egy új

épület-anyag-üzletet nyitottam.

Moltányos árak mellett (kartellen kívül) árusítok

épületfát, deszkát, fenyőrudakat és zsindelet,

olyant amelyből 1000 annyit tart, mint másból 1500 és ára 26 korona. November 15 től fogva

tűzifám

is lesz. Amidőn szives pártfogást kérek, maradok tisztelettel 5280

Schmidl Sándor.

Musgrave eredeti cserépkályhák
a jelen legjobb és legolcsóbb

FÜTŐKÁLYHÁI.

Ingyenesen árjegyzék. 6725

Chr. Grams kályhagyár Bodenbach

Gyári raktár:

BERTA TESTVÉREK-NÉL

vasárna és szorssáműzlet

ARAD, Andrassy-tér 3. szám.

ALUMINIUM

házi és konyhaedények, turista cikkek, célszerű újonságok terjesztésére Arad és Arad-megye részére **egyedüli képviselő**

ügyes, 5-10,000 korona tökével rendelkező kereskedő részére, ki teljes tevékenységét ezen üzletnek szenteli, átadó. Ajánlatok referenciák és eddigi működés megjelölésével **Dez. D. ZELLNER, WIEN,** „POSTLAGERND“ intézendők! 6896

Magy. kir. szab. osztálysorsjáték.

Az 1911. november 16. és 17-én kezdődő
XXIX. sorsjáték

I. osztályának

huzására szóló sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

$\frac{1}{1}$ sorsjegy 12.— korona || $\frac{1}{4}$ sorsjegy 3.— korona
 $\frac{1}{2}$ " 6.— " || $\frac{1}{8}$ " 150 "

Sorsjegyek dus számválasztékban kaphatók, többek közt a következő számok

99351	99358	99364	99375	11956	11975	36051
$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$
	36060	36051	55801	55810	55824	
	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	

Az 1903. július 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36051. szám tizenötezer

koronát, az 1905. évi április hó 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36053. szám ötezer koronát és az 1906. évi

február hó 14-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott **99354. szám tízezer** koronát nyert. Ezekon kívül számos 2000, 1000 és 500

kor. nyereményeket fizettem ki.

WALLFISCH ÁRMIN

bank- és váltóüzlete Aradon. 5244

Alapított 1875. évben. Helybeli és megyei telefonszám 129.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöztetnek.

FOGAK

és fogorok, aranyhidak és koronák ideálisan szépen, rágásra kitűnőek, készülnek

HALMOS

fogászati műtermében Asztalos Sándor-utca 10. sz. sz. (Szabadságtér és Asztalos Sándor-utca sarok,

Dr. Keppich

orvos ur házában.) Telefon sz. 638. 4271

14104—1911. a. h. sz.

Hirdetmény.

A közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. t. c. 36. §-a értelmében közhírré tesszük, hogy az 1911. évre kivetett adók főkönyvi előírása befejeztetett, felhívjuk ennélfogva Arad sz. kir. város adózó közönségét, hogy adókönyvük átvétele, illetve meglevő adókönyvüknek a kivetett adók előírásával való kiegészítése végett november hó 1-től annál is inkább jelentkezzenek, mert igazolatlan mulasztás esetén 2—10 k-g terjedő pénzbírsággal lesz sújtva.

Arad 1911. október 27.

A városi adóhivatal.

786—1911. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági székének az 1912. évben szükséges honi fertőtlenítő anyagok szállítása iránt folyó év október hó 30-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: jegecz carból 1 kgrm. 2 korona, 6% nyers carból 1 kgrm. 28 fillér, 5% kénkö 1 kgrm. 22 fillér, 3% Hungaria Creolin 1 korona 60 fillér, 6% Cressyl mész 1 kgrm. 20 fillér 7% vörös carból 1 kgrm. 14 fillér.

Bánatpénzül leteendő 100 kor. készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1911. évi október hó 16-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

A legelegánsabb női felöltők csak

GYÖRGY MENYHÉRT ÉS TÁRSA

Női felöltők Áruházában

TELEFON: 855.

ARAD ANDRÁSSY-TÉR 8
a Minorita-templom bejáratával szemben kaphatók!

Szíves tudomására hozzuk a n. é. hölgyközönségnek, hogy az eddig megszerzett pártfogásuk fokozása céljából az őszi árukon feltüntetett szigorúan szabott árakból a mai naptól fogva 10% engedményt nyújtunk.

EZEN KÖNYV INGYEN KAPHATÓ.

Nem kívánczik azon különös és titokzatos hatalom birtokába jutni, mely férfiakat és nőket egyaránt megigéz és elbájol, gondolataikat befolyásolja, kívánságait ellenőrzi és önt a helyzet urává teszi?
Az élet telve van kecsesítő eshetőségekkel azok számára, akik a magnetikus befolyás mestereivé válnak, azok részére, akik magnetikus erejüket kifejlesztik.

Saját otthonjában megtanulhatja a módját annak, hogy miképpen győzthet betegséget és rut megszokást minden gyógyszer mellőzésével, miképpen nyerheti meg mások szeretetét, és barátságát, hogyan szaporíthatja jövődelmét, csillapíthatja dicsvágyát, ürheti el gondjait, élesbítheti emlékezőtehetségét, miképpen szabadulhat meg családi zavaroktól, és hogyan képes oly csodálatos akaratot kifejteni, melynek segítségével elmosdíthat mindenféle akadályt sikerhez vezető pályáján.

Módjában lesz másokat villámszerű gyorsasággal hipnotizálni, és képes lesz a nap bármely szakában elaludni vagy másokat elaltatni, tájéalmat és szenvedést előzni. Díj- és bérmentes könyvünk alaposan megmagyarázza, hogy miképpen tehet szert titokzatos hatalomra és miképpen használhatja azt saját előnyére. Papok, orvosok, ügyvédek, kereskedők és az előkelő társaság nőtagjai csak dicsérőleg nyilatkoznak felele. Mindenkinek hasznos és nem kerül semmibe. Intézetünket hirdetőnk, küldjük a művet bárkinek díj- és bérmentesen.

Miután e mű magyar, francia, német, angol és spanyol nyelven van közzétéve, bármelyik e nyelvek közül kapható.

Tessék tizfilléres levelezőlapját vagy huszötfilléres levélét azonnal címezni:
NEW YORK INSTITUTE OF SCIENCE
Dept. 115. D Rochester, N.Y., U.S.A.

6839

Tisztítsd csak

Globus
Fémisztítószert
a világ legjobb fémisztítószeré

St. Louis 1904. világkiállításán „Grand Prix”
6976-II.

Jobb tisztít, mint más fémisztítók!
6976

APRÓ HIRDETÉSEK.

Ezen sorokban minden négy soros hirdetésnek ára 4 fillér, vasnapi hirdetésnek 3 fillér.

Hirdetésár: Minden sor 4 fillér.
Hirdetésár: Minden sor 4 fillér.
Hirdetésár: Minden sor 4 fillér.

Apró hirdetések felvételének a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utjának útján lehet. A hirdetésnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utjának útján lehet. A hirdetésnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utjának útján lehet. A hirdetésnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utjának útján lehet.

KIADO LAKÁS.

Kiadó
csinosan butorozott I. emeleti utcai szoba előszobával. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5288

4 szoba,
elő- és fürdőszobából és minden hozzáfutatóból álló lakás Batthyány-utca 33/a. szám alatt november 1-től kiadó. Bővebbet a házmeztárnél. 4365

Kiadó
Dobó-utca 6. szám alatt, a Ferenc-téri polgári iskola mellett újonnan épült házban az I. és II. emeleten udvari kétszobás lakás, fürdőszoba, konyha és mellékhelyiségekkel. Ugyanott egy magtár vagy raktárnak való pince is kiadó. 5245

2-3 szobás modern lakások,
pince helyiségek, november hó 1-re kiadók. Bővebbet Steiner József műépítész irodájában. 7170

Lakás fertőtlenítést
legolcsóbban, legjobban végezheti Vojtek és Weisz fertőtlenítő szerével. I-3892

ÜZLETEK.

Egy jó forgalmu
korcsma üzlet, házzal együtt, betegség miatt eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4465

Ujaradon
a piacz közepén, a Heller házban egy szép üzlethelyiség, (eddig ügyvédi iroda volt) továbbá nagyobb udvari lakás, azonnal kiadó. 4967

Egy szép
nagy bolthelyiség kiadó. Deák Ferencz-u 40., Vas szállodával szemben. 5140

Üzlethelyiség lakással
(60 év óta fűszerkereskedés, amit most Iszekutz Károly ur bír.) A Szent Pál-utca 3. sz. házban a sarokbolt, esetleg 3 szobás lakás és pincehelyiség együtt 1912. május 1-ére kiadó. Bővebbet a háztulajdonosnál, az első emeleten. 5210

Kiadó
sarok üzlethelyiség, szép világos, ugyanott 2 butorozott utcai szoba, Luther Márton-utca 1. sz. a., esetleg azonnal is átvehető. 5183

Fűszer, anyag
és festék kereskedésem, mely 42 év óta fennáll, megveszék helyén, betegség miatt, esetleg csak a jókarban levő állványok berendezéssel együtt, kedvező feltételek mellett eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5091

Egy jóforgalmu
cukorka és gyümölcsüzlet eladó. Esetleg csak a berendezés. Cim a kiadóhivatalban. 5283

Jó forgalmu
fűszerüzlet italmérés és trafik-engedéllyel felruházva, házzal együtt eladó. Cim Trombita-utca 14. 5128

17 éve fennálló
vegyeskereskedés az összes jogokkal, házzal együtt, más vállalat miatt eladó. Hunyadi András Szapáriliget. 5071

Vételre keresek
egy jóforgalmu vegyeskereskedést, mely dohány és koriátlan italmérés engedéllyel bír, komoly eladókat felkérem, szíveskedjenek részletesen feltételeiket velem közölni. Cimem: Ponta Demeter kereskedő, Ópécska. 5211

12 év óta fennálló
jóforgalmu vegyeskereskedés 3 szobás lakással és mellékhelyiségekkel más vállalat miatt november 1-ére átadandó. Bővebb felvilágosítást a tulajdonosnál Iszpravník Livius Kürtös, (Arad m.) 5144

Isen rovatban minden egy-
esetű beírásnak ára 4 fillér,
vagy több beírásnál 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Isen rovatban minden egy-
esetű beírásnak ára 4 fillér,
vagy több beírásnál 8 fillér.

Apró hirdetések felvételének a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések postai útján történik — a kiadóhivatalban a hirdetés minden napjának 2000 fillérrel megfizetésével, (a jelölt leveleket kérek) a kiadóhivatalban, az országban, vidéken is megfizetésével. Az apró hirdetések díja a hirdetés minden napjának 2000 fillérrel megfizetésével. A kiadóhivatalban a hirdetés minden napjának 2000 fillérrel megfizetésével. A kiadóhivatalban a hirdetés minden napjának 2000 fillérrel megfizetésével.

Ajánlatokhoz,

Melyeket valamely jelige alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék szedeti okiratokat mellékelni, mert azzal semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül elismertjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

HÁZASSÁG.

Uraim,

van-e még idealizmus? Biztos existenciával bíró, komoly gondolkodású úri ember akar-e boldog lenni? Teljesen vagyontalan, de lelkileg gazdag és kellemes leánykát ki tudna feleségül venni. Csakis komoly ajánlatok kéretnek főposta, postrestant „Ártatlan” jeligére. 5227

Szép fogakat

ápolni kell. Legajánlatosabb Vojtek és Weisz Dentolin fogcsermje. 1-3248

Ki vesz nőül

20 éves félárva leányt 400.000 korona vagyonnal? Csakis komoly szándéku urak (ha vagyontalanok is) kiknél gyors házasság akadályba nem ütközik, írjanak e címre: L. Schlesinger, Berlin 18. 5045

2 perc alatt

minden fogfájást megszüntetnek az Indiai fogcseppek, üveg 70 fillér. Földes gyógyszertár, Arad. II-4731

LEVELEZÉS.

Babuskám,

Kegyetlen a sors, midőn már-már azt hisszük, hogy összehoz bennünket épen akkor vagyunk egymástól legtávolabb, nem zúgolódom, mert remélek, nem lehet, nem szabad bekövetkezni annak, hogy egymástól teljesen elváljunk! Remélj te is drágaságom, s vigasztalódj a jövőbe vetett rendületlen bizalommal! Addig is míg más uton érintkezés lehetséges lenne, válaszolj itt e lap rovatában, remegve várok minden szót, milyen csapás érhet még? Sokszor csókolom aranyos kis kacsódomat.

Melyik uriember

mentene meg elsején 30 koronával? Leveleket „Hulló falevél 20” jeligével a kiadóba kérek. 5272

„Akáca”

jelige alatt levél ment. 5274

Póratlan hatású arcszépítő

szappan a Földes-féle Margit-szappan — 70 fillér. II-4731

Melyik idősebb,

jómodu uriember lenne támogató barátja, csinos, fiatal, intelligens asszonykának. Választ kérek. „Diskrét barátság” jeligén, e lapban jelezve főposta restante 5273

L. A. Arad.

Levele ment kívánt helyre. 5271

„Ámor”

Levele van a kiadóban. Kérem sürgősen átvenni. „Egy bánatos kis özvegy”. 5281

Gummi cikkek

legfinomabb minőségben Vojtek és Weisznál. 1-3329

VÉTEL ÉS ELADÁS.

HA venni, vagy eladni akar, a legcélszerűbb, ha az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek „Vétel és eladás” rovatát használja

Aradi Cipészek

Termelő Szövetkezete fióküzlete: Csermón, Weinberger Menyhért. 3451

Képheretekből 4301

legnagyobb választék, legjutányosabban lesznek elkészítve Fischer Mór üveg, porcellán, lámpa és díszmű-áru kereskedésében. Telefon 568. Üvegezést is elvállal.

Használt,

de jó karban lévő matt kredencet vennék márványlappal. Ajánlatokat „Kredencz” jelige alatt a kiadóhivatalba kérek, keddre. 5250

Új női kalap divatterem.

Úri hölgyközönség szíves figyelmét felhívom Arad, Forray-utca gr. Hunyady-palotában megnyitott és modernül berendezett női kalap divattermemre, ahol legelegánsabb őszi és téli bécsi és párizsi modell kalapok dus választékban legolcsóbb árakban kaphatók. Kitűnő tisztelettel Havas Gizella 4981

Két

tömör tölgyfa ágy eladó. Bővebbet Ferdinánd-utca 4. a házmester-nél. 5275

Hordók 5277

minden nagyságban eladók azonnal. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Biztosítom,

hogy nem bánja meg, ha fölkeresi az Amerikai cipőárúházat Salacz-u. 1., ahol jól és olcsón lesz kiszolgálva. Ugy férfi, női és gyermek cipőkben állandó nagy választék van. Teljes tisztelettel Róna Jenő. 3983

Nappal elegáns fotel,

éjjel kényelmes ágy a Szopper-féle szabadalmazott zsölye (fotel) már 95 koronától kezdve. Dívanok, ottománok, összecsukható párnázott vaságy vagy három réttű afrik matracok, ruganyos matracok, levarott szalmaszakok legolcsóbb bevásárlási forrása Reiner J. Gyula kártyos és díszítőnél Arad, Lázár Vilmos-utca 1-2. sz. 4065

Irógép

használatlan, alkalmi vétel, gyári árban eladó. Megtekinthető: Poillak fűszer-kereskedés, József főherceg-ut 11. 4497

Halottak napjára

ajánlom dusan felszerelt művirág és érckoszoru raktáramat, már 1 koronától kezdve, Zimmerman Ignác díszmű és játékaru üzlete Arad, Szabadság-tér 21. 5077

Heti munkáslapok, és könyvecskék.

A zsebkönyvecskék erős vászonkötésben, javított új, célszerű vonalozással 1 koronáért, puha vászonkötésben 60 fillérért kaphatók Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében, Andrassy-tér 16. Telefon 517. 555

Amerikai és angol

gyártmányú úri és női cipők nagy választékban raktáron Klein József cipőüzletében Arad, Petőfi-utca. — Városi és megyei telefon 826. szám. 8725

Mángorló eladó

Lázár Vilmos-utca 2. szám. Ajtó 2. szám. 5141

Bortermelők

a törvény által előírt bornyilvántartási könyveket Pichler Sándor könyv- és papir-kereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz., telefon 308. sz. szerezhetik be. 2551

Vost 10. sz.

írógép, teljesen jókarban, olcsón eladó. Bővebbet e lap kiadóhivatalában. 5225

Alkalmi vételek.

Imakönyvek, rózsafüzér, szent és világi képek kerettel, vagy lapban. Levélpapír legolcsóbban. 112000 kötet kölcsönkönyvtár havonként K 1:40, vidékre K 2:— feljebb, kötetenként 10 fillér. Krausz Paulin, színház-épület. 4181

Egy teljesen új

szabadon futó kerékpár 100 koronáért eladó. Megtekinthető Erzsébet körút 9., a házmester-nél. 4195

Eladók

teljes fűszer állványok felszereléssel, portállal, kívánatra áruval. Kosuth-utca 56. 4469

Tűzifa

fűrészelés ölenként 2 kor. 40 fillér, valamint aprított tűzifa kapható. Dengl fatelep, Kosuth-utca végén. 5204

A borvédő

megvédi csapon álló megkezdett borát ecetesedés, virágzás és mindennemű borbetegségek ellen. Vojtek és Weisz. 1-3328

A világhírű amerikai

„Vera” cipők Aradon egyedül Buchsbaum és Társa cégénél szerezhetők be, kinek sikerült az egyedárusítást urak, hölgyek és gyermekek részére megszerezni. 1921

Aki rosszul érzi magát, igyék egy üveg eredeti Kárpáti-féle

epehajtót,

mely a legkíméletesebb fájdalom-nélküli gyomortisztító hájszer. Ize édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utasítással 4⁰ fillér. 12 üveg franco K 4:80. Kapható kizárólag a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszertárban 4475

ARAD, BOROS BÉNI ÉR.

Csillárok,

Villamos felszerelések

legolcsóbban

Diamant-nál

Atzéli Péter-utca 2. (a) átvezetés

Kerékpáros

Gyorsfutár

Vállalat ::

Telefon 848.

Iroda: Atzéli Péter-utca 1. szám. (Zrínyi-utcai oldalon.) 8412

Gartner Samu

kerékpár- és varrógép raktára
Weitzer János-utca 2. szám.

Telefon 751.

Új kerékpárok a legjutányosabb árakon. — Raktáron tartok 50 darab használt kerékpárt 50 koronától feljebb. — Telefon 751.

Kerékpár és varrógép szakosodott javító-műhely.

Ha rovatban minden két egy-
mért betűházasnak ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József t. 11. sz.
Kiadóhivatali telefon: 153. sz.
Szerkesztő: 267. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útján is küldendők — a postán a szöveg ellen — avagy levélbélyegekben. Tudakosdásnál a hirdetés száma mindenkor közzé kell tenni a megrendelésnél. (A jelölt levélkelet kéreke) társaságunknál az apró hirdetések díja a szöveg és az árakat számítják. Minden sor 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 30 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szöveg a kért díj mellett jár. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatalban díjlanul megmarad. **HIRDETÉSEK ESTE PÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FEL.**

ALKALMAZÁST KERES.

ÁLLÁST KERESŐK!
Ha állást keres, hirdessen az Aradi Közlöny „Alkalmazást keres” című rovatában. Az eredmény biztos.

Középkorú nő,
kinek 7 éves fia van és aki a főzés, varrás és mindenféle házi teendőket önállóan vezetheti, gazdaszonyi vagy főzőnői állást keres, helyben, vagy vidéken, csekély fizetés mellett. Cím a kiadóban. 5174

ALKALMAZÁST NYER.

AKINEK alkalmazottra van szüksége, a leggyorsabban ér el eredményt, ha az Aradi Közlöny apró hirdetéseinek „Alkalmazást nyer” című rovatában hirdet.

Egy ügyes
nős lehetőleg keresztény óvadékképes vendéglős kerestetik. Cím a kiadóban. 5179

Badagos segéd
aki vidéki műhelyben előforduló mindennemű munkát tökéletesen elvégezni tudja, azonnali alkalmazást nyerhet. Cím a kiadóhivatalba. 5279

Az Aradi Kereskedők Köre
Helyeszközlő Osztályának
HETI KIMUTATÁSA
Klein Sándor. Keppich Zsigmond,
titkár. igazgató.
Szabó Lipót,
irodavezető.
Ideiglenes hivatalos helyiség: Hassinger-utca 6. sz.
Hivatalos órák: délelőtt 9—12 óráig.

Keresünk:
ARADRA:
Ügyes s jó írással bíró írólistanót.
2 üvegszakmabeli segédet.
VIDÉKRE:
2 könyvelőt,
4 fűszer, rőfös és rövid.
5 vas és fűszer.
6 rőfös és divat.
3 fűszer és rövid és
4 vegyes kereskedősegédet.
több tanácsot.
Ajánlunk:
Több írodistanót,
4 fűszer és rövid,
1 vas és fűszer,
1 rőfös és divat és
3 vegyes kereskedősegédet.

Az elhelyezés teljesen díjlanul. Körtagjaink előnyben részesülnek. Vidéki megkeresésekre, azoknak, akik a körnek nem tagjai — csak választóbélyeg ellenében válaszolunk. 301

OKTATÁS.

November 1-én
uj gépirási, gyorsírási és könyvviteli tanfolyam veszi kezdetét. Tart 3 hónapig. Beiratkozhatni az egyes szakaszokra is lehet. Díjlanul biztos állásközvetítés. Jelentkezni lehet Ziffer Sándornál, József főherceg-ut 7. 4904

Ha peccétes a ruhája
csak a „Purinált” használja. Vojtek és Weisz tól I-3329

INGATLAN.

Ház eladó
Fejsze-utca 80. sarok telek és ház. Bővebbet ugyanott. 5051

Ház eladó
jó termő szőlőskerttel ugyanott telek szőlővel beültetve eladó. Borona-u. 29. 5180

Félemeletes bérház
főtérhez közel 10%-ot jövedelmez és még néhány évig adómentes elköltözés miatt eladó. Cím a kiadóban. 5162

Modern magánház eladó,
Kapa-utca 45. b., szép uri lakás, minden kényelemmel, árnyas udvar, szőlőskert. Értekezhetni a déli órákban 3-ig ugyanott. 5010

Eladó magánház.
Dessewffy-utca 7. sz. a. uj ház fürdőszobával, előnyös feltételek mellett, eladó. 5011

Révay-utca 12. számú
Batthyányi-utcába átnyuló ház és nagy telek, szabad kézből, előnyös feltételek mellett eladó, egészben, vagy kettéválasztva. Értekezhetni lehet a téli színházi pénztárban, a hivatalos órák alatt

E. Választó-utca 29. számú
uj, adómentes ház elköltözés miatt kedvező fizetési feltételekkel olcsó eladó. 5247

KÜLÖNFÉLE.

Wertheim Jenő
English House uri szabó műterme
Arad. Borez Beni tér 6. 5229

Ha buterezott szobát keres,
vagy kiadni akar, la lakást keres, vagy kiadni akar, ugy forduljon a Gyorsfutár vállalatához. Telefon 848. Atzél Péter-u. 1. 5223

Cholera és minden fertőző
baj ellen biztos óvszer a Menthol-szesz, ára 40 fillér, nagy üveg 1 kor. Földes gyógyszerár. II-4731

Központi vendéglő
Kurticson százalékra kiadó. 5134

Halló! Halló!
Hívja csak a Gyorsfutárt. 848 Telefon szám. 5224

Kopott parket
tükörlényes lesz, ha azt Vojtek és Weisz parket-pastájával dörzsöli fel. I-3382

Jó házi koszt
kapható Tököly-tér, Tabakovits házban. Házban és házon kívül. Ebéd és vacsora 40 korona. Oprea Péterné. 5276

I Istálló
5 lóra, nov 1-től bérbbe adandó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5277

Minden ragyog,
ha Raport fémtisztítót használ, Vojtek és Weisz tól. I-3326

Épület és díszműbádogos
munkákat legjutányosabban készít ugy helyben, mint vidéken Diamant lenő Weitzer- és Kazincy-utca sarkán (Polgári iskolával szemben.) 3681

A gyermekek számát
2 vagy 8-ra korlátozni okos és sok pénzt takarít meg. A biztos utmutatást ehhez — melyre vonatkozólag sok ezer hálairat érkezett be, 90 fillér magyar bélyeg ellenében diszkrétén küldi: Frau A. Kaupa Berlin S. W. 266 Lindenstrasse 51. 1224

Használt ólom megvételre kerestetik.

Biztosítom, hogy nem bánja meg

ha finom 14 karátos arany ékszer, zseb és modern hárfa ütő inga-órát akar venni, vagy javíttatni,

ha felkeresi.

ZINNER VILMOS 3102

műorás és ékszerész üzletét
Ferry-u. Szabadságtéri sarok-épületben.

Elegáns berautók

turára, napra, órára Deák Ferenc-utca 8. sz. Telefon 816. 2723

Az uri közönség
b. figyelmébe ajánlom legújabb szinpompás homespunes és cheviot, valamint double-velour különlegességeimet, melyekből legdivatossabb fagonszerintsacco, jaquett öltönyök és raglanok rendelkeznek meg cégemnél. 3357
Szolid és pontos kiszolgálás!
Schäffer Henrik
Arad,
Andrássy-tér (Bing-ház.)
Telefon 208. Alapított 1896. évben.

Fontos!**Fontos!**

Aradi őszi vásár!!

Nézze meg minden aradi és vidéki vevő az ujonnan berendezett,

feltűnő olcsó árakkal ellátott

 40 utcai és kapu alatti kirakatot

FISCHER SIMON

Nagy áruházában

Aradon, Szabadság-tér 12. szám alatt.